БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 64 (4163).
19 МАРТ, 1980 й.
ЧОРШАНБА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ЮБИЛЕЙ ШАРАФИГА

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасининг 6-цехи коллективи ва мазкур цехнинг С. Белоглазова бошлиқ бригадаси чеварлари доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллиги шарафига бошланган мусобақада илғорликни қўлдан бермай келяпти. Бригадада 60 нафар чевар бўлиб, уларнинг ҳар бири юбилей шарафига ўз зиммасига оширилган социалистик мажбурият олган.

Шонли санага қадар, 1981 йилнинг тўрт ойлик топшириғини муддатидан илгари адо этишга аҳд қилган Лутфи Каримова, Муқаддас Ғуломова, Муаззам Раҳимжонова, Ҳакима Ҳикматова, Маҳфуза Йўлчиева каби чеварлар

БУГУН

ўз мажбуриятларини бажарганликлари ҳақида рапорт бердилар.

— Бригадамиз,— дейди коллектив етакчиси Светлана Наумовна, — январь-февраль ойлари мусобақасида пешқадамликни қўлдан бермади. Биргина февраль ойининг ўзида 3427 та пиджак ишлаб чиқардик.

Ҳ. ИНОҒОМОВ.

• Тошкент—мамлакатга

ШАРТНОМА АСОСИДА

Қўйлиқдаги кўприк темир-бетон конструкциялари эксперименталь заводи коллективи Тюмень области қурилиш ташкилотларига шартнома асосида маҳсулот етказиб беряпти.

БУГУН

корхона меҳнат аҳлининг йил бошидан бери ана шу адресга юборган маҳсулоти 2000 кубометрдан ошди.

Завод коллективи шу йил охиригача Тюмень областига 10000 кубометр темир-бетон конструкциялари етказиб бериши керак. Корхонага бундай катта буюртма берилганлиги бежиз эмас. Чунки тошкентликлар ўтган йили ҳам Тюмень области қурувчиларининг буюртмасини белгиланган муддатда бажариб беришган эди.

Жамоатчи фотомухбиримиз Ҳ. МИРЗАКАРИМОВнинг юқоридаги расмида тажриба пиллакашлик фабрикасининг илғор ишчиларидан бири К. Каунбоева акс этган. Иш вақтидан оқилона фойдаланаётган К. Каунбоева кунлик топшириқларини 120—125 процент адо этиб, пешқадамлар сафида боряпти.

* * *

Шаҳримиздаги 3-босмахонада ўн биринчи беш йиллик ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқараётганлар талайгина. Фотомухбиримиз М. Нурдинов шулардан иккисини печатниклар (чапда) Уткир Юсупов ва Собир Судировларни расмга туширди. Улар вақтдан унумли фойдаланиш эвазига ишлаб чиқариш графигидан ўзиб ишлашга муваффақ бўлишяпти.

● ҚИШЛОҚҚА — САМАРАЛИ ЁРДАМ

РЕСПУБЛИКА МЕЛИОРАТОРЛАРИ УЧУН

Тошкент экскаватор ремонти заводида ишлаб чиқарилган горизонтал дренаж ётқизувчи машина Андижонда дастлабки километр дренажни ётқизди. Иккинчи машина яқинда Хоразмга юборилади. Янги дренаж ётқизувчи машина ерни тез кавлайди, қувурларни мустаҳкам ва ишончли қилиб ўрнатади ва ҳандақни ёпади. Участка шу заҳотиёқ фойдаланишга тайёр бўлади.

Завод коллективи республика мелиораторлари учун бошқа буюмлар ҳам ишлаб чиқаряпти. Йил бошидан бери 200 та гидроподъёмник, 12 та қувур ётқизгич тайёрланди. Бундан ташқари механизмларни объектдан объектга ташийдиган 60 тонналли трайлерлардан 12 таси ишлаб чиқарилди. Ер қазийдиган экскаваторлардан яна шунчаси ремонтдан чиқарилди.

Ҳозир бу техника жуда иш беряпти. Суғориш каналлари ва коллектор-дренаж тармоқлари тозаланяпти, нобоп ерларнинг мелиоратив ҳолати яхшиланяпти, далалар текисланяпти, гидротехника иншоотлари ремонт қилиняпти.

Завод мутахассислари кондиционерлари ва холодильниклари бўлган дала вагонларини ишлаб чиқаришни бошладилар. Шундай вагонлардан 12 таси республика далаларига ва ирригация қурилишларига юборилди.

Л. ГУРОВ,
«Узоргтехстроймелиорация» тресті пропаганда группаси ходими.

ПОЙТАХТИМИЗНИНГ БИР КУНИ

• ЛЕНИНЧА МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

• ҚАРДОШЛИК ҚОНУНИГА БИНОАН

• «ЎРОҚ ВА БОЛҒА» ИТТИФОҚИГА САДОҚАТ

Йиллик план—муддатидан илгари

МАРРАГА ЭРИШИЛДИ

БУГУН

«Главташкентстрой»нинг 11-«Висотстрой» тресті катта коллективи ўртасида ажойиб хушхабар тарқалди. Александр Леонидович Абрамович бошлиқ 1-қурилиш бошқармаси коллективи меҳнатда катта ютуққа эришди. Беш йилликнинг якунловчи йили учун белгиланган ишлар ҳажми икки ярим ойдаёқ икки баравар ошириб адо этилди. Йиллик пландаги уч юз минг сўмлик ўрнига қарийб олти юз минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилди. Объект қурилишида авж олдирилган социалистик мусобақада Тошкент шаҳар Советининг депутати, дурадгор-монтажчи Владимир Анатольевич Харитонов пешқадамлик қиляпти.

Халқлар дўстлиги майдонида ҳам ишлар қизғин кетяпти. Бу ерда кино-концерт зали ҳашаматли қилиб пардозланяпти. Трестдаги бригадалараро ва ўзаро социалистик мусобақада Киров район Совети депутатлари — А. Д. Паршуков бошлиқ бригада аъзолари, монтажчи А. А. Мардовин, бўёқчилар Г. Н. Миронова, Л. Г. Ефримова, Н. Д. Уварова, ғишт терувчи М. Ўриновлар олдинда боришяпти.

ШАҲРИМИЗ КЎРКИ

Трест бўйича бош пудрат ишлари икки ойлик плани 165,5 процент адо этилганлигини ҳисобга оладиган бўлсак, бунинг ҳеч қандай муболағаси йўқ. Планга қўшимча равишда бир миллион 627 минг сўмлик ҳажмда ишлар адо этилди. Ўз кучлари билан бажарилган ишлар пландагидан қарийб 28 процент ёки 390 минг сўмлик оширилди.

Тошкент шаҳрининг қайси бир даҳасига борманг, кўкка бўй чўзган миноралари кранларга кўзингиз тушади. Бу қурилиш майдонларида трест коллективи кўп қаватли муҳташам биноларни бунёд этмоқда. Айниқса, шу кунларда Халқлар дўстлиги майдонидаги кино-концерт зали, Й. Охунбобоев майдонидаги «Москва» меҳмонхонаси, телевизион минора каби объектларда қурилиш ишлари авж олган.

ШОНЛИ САНАГА АТАЛАДИ

БУГУН

ТРЕСТ КОЛЛЕКТИВИНИНГ ЙИЛ БОШИДАН БУЁН ПЛАНГА ҚЎШИМЧА БАЖАРГАН ҚУРИЛИШ-МОНТАЖ ИШЛАРИ ИККИ МИЛЛИОН СЎМЛИКДАН ОШИБ КЕТДИ.

— Коллективимиз меҳнатда эришган ютуқларини доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигига туҳфа этишга аҳд қилди,— дейди трест партия комитети секретари В. И. Тативкин.— Бу шонли сана —19 апрель ҳақиқий меҳнат байрамига айланади.

Белгиланган тадбирларга кўра, қизил шанбаликка трест коллективидан бир ярим минг нафар киши қурилиш майдонларига чиқиб, ўз ишини давом эттиради.

Шу куни қарийб эллик минг сўмлик ҳажмда қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилади. Шанбалик куни қилинган меҳнатдан тушган иш ҳақининг ўн процентдан ортиғи ўнинчи беш йиллик фондига ўтказилади.

Астрахандан хат

ТОШКЕНТЛИК ЁШЛАР ҒАЙРАТИ

Н. Студникова ўзи бошчилик қилган комсомол-ёшлар бригадаси «Главташкентстрой» бўйича мусобақада энг яхши бригада деб эътироф этилганлигидан кейин биринчи партиявий топшириқ бажарилганлиги тўғрисида ҳисобот берди.

Бундан атиги икки йил илгари бригадани тарқатиб юбориш тўғрисида гап борган эди: коллективда прогулчилар кўп, меҳнат интизомини бошқа хил бузиш ҳоллари тез-тез учраб турар эди. Ёш коммунист Н. Студникова қолоқ бригадага бошчилик қилиб, меҳнатни моҳирлик билан ташкил этди, коллективда ўзаро ишонч муҳитини вужудга келтирди, қизларни аҳил коллектив қилиб бирлаштирди. Бу ишда унга собиқ мураббияси Е. П. Мирзоева, илғор комсомол-ёшлар бригадаларининг раҳбарлари Т. Мордюкова ва С. Мутьянова ёрдам бердилар.

Ўртоқларча ўзаро ёрдам ва ишда ҳамжиҳатлик ёш қурувчиларга хос характерли хусусият бўлиб, улар бу билан ғоят фахрланадилар. Илгари ҳувиллаб ётган, янтоқдан бошқа ҳеч нарса ўсмайдиган даштда астраханлик деҳқонлар эндиликда шоли, сабзавот ва озуқа экинларидан мўл ҳосил йиғиштириб олмоқдалар. Қумликлар яйловларга айлантирилиб, у ерларда юзлаб отарлар ва қора моллар боқилмоқда. Даштда янги посёлкалар қад кўтармоқда.

Комсомол-ёшлар бригадалари ишда ҳам, жамоат фаолиятида ҳам ташаббускорлик кўрсатмоқдалар. Уларнинг кўпчилиги беш йиллик топшириқлари бажарилганлиги тўғрисида рапорт бердилар. Нина Студникова бригадаси ҳам ана шу маррага яқинлашиб қолди.

Қизлар қурилишда энг юқори меҳнат унумдорлигига эришдилар. Улар спорт мусобақаларида ҳам биринчи ўринларни эгаллаб, комсомол топшириқларини намунали адо этмоқдалар. Қийинчиликлар ҳам учраб турадими? Ёш сувоқчи-бўёқчи қизлар якдиллик билан шуни айта оладиларки, улар бу қийинчиликларни енгишга тайёрдирлар!

П. ПОДОЛЯКО,
ТАСС мухбири.

ҚУРИЛИШ МАЙДОНИДА

240 ХОНАДОН УЧУН

Тошкент шаҳри қурилиши Бош бошқармасига қарашли 1-уйсозлик комбинатининг уйсозлари Сергелининг биринчи массивида тўрт ва беш қаватли, барча қулайликларга эга бўлган биноларни жадал суръатларда қуришяпти.

БУГУН

40 квартирали турар жойда умумий қурилиш-монтаж ишлари тугалланди.

Ўнинчи беш йиллик план ва топшириқларини муддатидан илгари адо этишга аҳд қилган қурувчилар шу йилнинг биринчи кварталида 240 хонадонга мўлжалланган тўртта турар жойни қуриб фойдаланишга топширишга қарор қилишган. Айни кунларда бу биноларда сўнгги пардозлаш, умумий қурилиш ишлари адо этилмоқда.

ЖАДАЛ СУРЪАТДА

«Марказ—18» кварталидаги турар жойларни «Главташкентстрой»га қарашли «Жилстрой» тресті барпо этмоқда. Трест бинокорлари бу йил ҳам ўтган йилгидек тез ва сифатли меҳнат қилиш учун ўзаро социалистик мусобақани авж олдирмоқда.

БУГУН

улар «Марказ—18» кварталида 40 хонадонга аталган бинодаги қурилиш ишларини битказишди.

Бино қурилишига «Ташмосстрой», «Ташросстрой» бошқармаларининг бинокорлари катта ҳисса қўшишди.

ИККИ МИНГИНЧИ ФАХРЛИ ГУВОҲНОМА

БУГУН

Давлат стандарти Ўзбекистон республика бошқармаси икки мингинчи буюмни давлат Сифат белгиси билан ишлаб чиқариш ҳуқуқини берувчи гувоҳномани берди. Ана шу буюм «Қизил тонг» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида сунъий жундан тайёрланаётган аёллар пальтосидир.

Икки мингинчи буюм «Қизил тонг» бирлашмаси маҳсулоти эканлиги бежиз эмас. Бирлашма республикамиздаги илғор корхоналардан бири бўлиб, бу ерда маҳсулот сифатини бошқариш комплекс системаси жорий этилган. Ҳозирги кунда корхона чеварлари тиккан 93 хил буюмга фахрли беш қиррали белги қўйиляпти. Коллектив бу йил ҳам маҳсулот сифатини яхшилашга қаратилган қатор тадбирларни амалга оширади. Жумладан, 47 та янги технология жиҳозлари ўрнатиш кўзда тутилган.

Бу йил бирлашма меҳнат аҳли фахрли беш қиррали белги билан ишлаб чиқарилаётган буюмлар ҳажмини янада кўпайтириб, умумий маҳсулотнинг 55 процентига етказиш учун курашяпти.

ШАҲРИМИЗ ОБОД ВА КЎКАЛАМЗОР БЎЛСИН

КЎЧАТ ВА ЯШИЛ ТЎСИҚ ЎТҚАЗИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 18 МАРТГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(биринчи устун—районлар ва шаҳар ижроия комитети бошқармалари; иккинчи устун—ўтқазилган кўчатлар (минг туп), учинчи устун — ўтқазилган яшил тўсиқлар (минг туп), тўртинчи устун—планнинг бажарилиши (процент ҳисобида).

Собир Раҳимов	10,4	28,4	50,0
Чилонзор	6,5	24,5	41,0
Киров	7,0	20,2	36,0
Акмал Икромов	5,5	20,6	34,5
Сергели	4,3	20,3	33,0
Ҳамза	5,6	12,9	25,0
Фрунзе	3,2	15,0	24,0
Ленин	8,7	9,7	23,0
Куйбишев	4,3	7,8	16,0
Октябрь	6,3	5,0	14,0
Шаҳар халқ маорифи Бош бошқармаси	6,8	17,0	72
Соғлиқни сақлаш Бош бошқармаси	2,6	14,5	57
Уй-жой бошқармаси	3,0	12,0	45,4
Маданият бошқармаси	5,0	10,0	45,4
Сув хўжалиги бошқармаси	3,2	8,5	35,9
Савдо бошқармаси	3,0	8,0	35,4
Умумий овқатланиш бошқармаси	2,2	3,7	19
Шаҳар бўйича	115,8	310,5	32,7

Маълумот шарҳи: юқорида келтирилган маълумотдан кўриниб турибдики, Собир Раҳимов ва Чилонзор районларида кўчат ва яшил тўсиқ ўтқазиш суръати кун сайин ошмоқда.

Маиший хизмат кўрсатиш, трамвай-троллейбус бошқармалари, шунингдек ҳунар-техника таълими бошқармаларида ҳалигача кўчат ўтқазиш бўйича ишлар бошлаб юборилмаган. Албатта, бундай аҳвол билан келишиб бўлмайди. Шаҳарни ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш учун баҳорнинг ҳар дақиқа қулай палласидан унумли фойдаланиш ободончилик ишларига жалб этилган коллективларнинг асосий вазифасидир.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

● Москва Совети аъзоларининг рўйхатини улуғ Ленин номи бошлаб беради. 18 март куни Москва Совети ижроия комитетининг мажлисида москваликларнинг доимий депутатига тантанали вазиятда биринчи номерли депутатлик билети ёзиб берилди.

● Расмий дўстона визит билан СССРда меҳмон бўлиб турган Никарагуа Республикаси ҳукумат-партия делегацияси билан 18 март куни Кремлда музокаралар бошланди.

ИЛҒОРЛАРГА—ЛЕНИН ФАХРИЙ ЁРЛИҚЛАРИ

ТОШКЕНТдаги 1-уйсозлик комбинатининг коллективи қурган квартираларда шу беш йиллик мобайнида йигирма тўрт минг оила ҳовли тўйлари ўтказди. Бу корхонани ҳақли равишда республика қурилиш индустриясининг байроқдори деб аташади. Тошкентда фойдаланишга топширилаётган жами уй-жойларнинг ярми ана шу корхонанинг поток линияларидан чиқади. Корхона ишлаб чиқариш қувватларини муттасил ошириб, янги техника билан таъминламоқда. Бу ерда меҳнатни ташкил этишнинг илғор усули — бригада пудрати кенг оммалашган. Ўтган йилнинг ўзидагина комбинат пландан ташқари 29 минг квадрат метр уй-жойни фойдаланиш учун топширди.

Атиги бир неча кун муқаддам тошкентлик бинокорларнинг зарбдор меҳнати юксак мукофот билан тақдирланди — 1979 йилги Бутуниттифоқ социалистик мусобақасининг ғолиби деб топилган илғор коллективга КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи топширилди. Мана ҳозир илғор корхона меҳнатчиларининг хизмати яна тақдирланди: 18 март куни комбинат коллективига ва уйсозларнинг катта бир группасига Ленин фахрий ёрлиқлари топширилди. В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллиги шарафига ўтказилган социалистик мусобақага фаол қўшилиб, оширилган социалистик мажбуриятларини шараф билан бажарган энг яхши кишилар ана шу ёрлиқларга сазовор бўлишди. Булар — 31-қурилиш бошқармаси ва арматура цехининг коллективлари, СССР Давлат мукофоти лауреати Исмоил Орипов бошлиқ бригада, комплекс бригадаларнинг бошлиқлари Анатолий Борисенков ва Саид Самадов, бетончи Неля Денеева, бўёқчилар бригадири Валерий Дроздов, паркетчилар бригадири Қодир Қосимов, бетончилар бригадири Николай Пак ва бошқалардир. Улар меҳнат унумдорлигини ошириш резервларидан самарали фойдаланиб, смета топшириғини ҳар куни ошириб адо этмоқдалар ва шахсий беш йиллик планларини бажаришга яқинлашиб қолдилар.

18 март куни Тошкентдаги 1-уйсозлик комбинатида бўлиб ўтган тантанали йиғилишда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов корхона коллективига ва ленинча меҳнат вахтасининг зарбдорларига Ленин фахрий ёрлиқларини топширди.

Ш. Р. Рашидов мукофотланганларни самимий қутлаб, совет кишисининг бахт-саодати йўлидаги меҳнатда уларга янгидан-янги муваффақиятлар тилади, коллектив олдида турган муҳим вазифаларга тўхталиб ўтди.

Корхона меҳнаткашлари беш йилликнинг якунловчи йилида тошкентликларга 1-уйсозлик комбинати тайёрлаган камида 340 минг квадрат метр уй-жой майдонини топширишга сўз бердилар. Бу эса Ўзбекистон ССР Олий Совети биринчи сессиясининг қарорларини бажаришга тошкентлик бинокорларнинг қўшган муносиб ҳиссаси бўлади. Ўзбекистон ССР Олий Советининг биринчи сессияси республикада уй-жойлар ва коммунал-маиший объектлар қурилишни яхшилаш тадбирларини белгилади.

Ленин фахрий ёрлиқларини топширишга бағишланган Тошкентдаги 1-уйсозлик комбинати коллективининг тантанали йиғилишида Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мусахонов, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари У. Умаров иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

Халқаро мавзуда суҳбат

ХИТОЙНИНГ ЙЎЛИ ЯНАДА КЕСКИНЛАШМОҚДА

Ўн биринчи чақириқ ХКП Марказий Комитетининг февраль ойи охирларида Пекинда бўлиб ўтган 5-пленуми Хитой раҳбарлигининг олий табақасида ҳокимият учун бошланган кураш ҳали ҳам давом этаётганини яна бир карра тасдиқлади. Ҳамма нарса шундан дарак бериб турибдики, кучларнинг нисбати ХКП Марказий Комитети раисининг ўринбосари ва ХХР давлат кенгаши бош министрининг ўринбосари лавозимидаги Дэн Сяопин гуруҳи фойдасига ўзгарди. Ҳокимият учун кураш асосан «маданий революция» даврида қалқиб чиққан арбобларни ҳокимиятдан четлаштириш йўлидан бормоқда. Жумладан, Ван Дунсин, Цзи Дэнкуй, У Дэ ва Чэнь Силянлар ХКП Марказий Комитетининг сиёсий бюросидан чиқарилди.

ХХРнинг собиқ раиси марҳум Лю Шаоци гуноҳсиз деб эълон қилинганлиги ҳам Пекин раҳбарлари орасидаги парокандаликдан дарак беради. Унинг гуноҳсиз эканлигини аниқлаш масаласини ҳал этиш учун оз эмас—уч йил вақт кетди. Маълумки, Лю Шаоци, энди тан олинаётганидек, «контрреволюцион ревизионистик йўл»ни ўтказишда айбланиб, туҳмат билан «маданий революция» арафасида репрессияга дучор қилинган эди. Сўнгра Мао Цзе Дун ва унинг атрофидаги яқин кишилари «Лю Шаоци иши» деган сохта ишдан фойдаланиб, ХКПнинг ўзларига ёқмаган аъзоларини қувғин қилдилар, давлат органларини ва жамоат ташкилотларини, шу жумладан касаба союзларини тарқатиб юбордилар. Лю Шаоци касаба союзларининг ишлари билан шуғулланиб келган эди.

Лю Шаоци гуноҳсиз деб эълон қилинган бўлишига қарамай, пленум ахборотида ХКП тарихидаги даҳшатли давр—«Маданий революция» очиқ-равшан қораланган эмас. Афтидан, пекинлик раҳбарлар Мао шахсининг ролига ва шахсан унинг ўзи бошлаган «маданий революция»га бериладиган баҳони бутунлай ўзгартириш мамлакатдаги сиёсий тартибсизликни баттар кучайтириб юбориши мумкин, деб хавфсирамоқдалар.

Шундай қилиб, ҳозир маоизм идеологияси бирмунча «силкитилмоқда», аммо унинг социализмга қарши, марксизмга қарши моҳияти ўзгаришсиз қолмоқда. Бунинг устига унинг энг асосий элементлари: урушқоқ буюк давлатчилик миллатчилиги ва ташқи сиёсатда ашаддий гегемонизм кучайтирилмоқда. Пекиндагилар ҳамон Мао гапларига амал қилиб, уруш ва зўравонликни гўё барча социал ва иқтисодий муаммоларни ҳал этишнинг бирдан-бир воситаси деб билиб, уруш чиқариш ва зўравонлик қилиш йўлини тарғиб қилмоқдалар. Ниҳоят, жаҳон социализмига душманлик негизида капиталистик дунёнинг энг реакцион кучлари билан бирлашиш давом этаётгани кўриниб турибди.

Пленум «кундалик ишлар билан шуғулланувчи орган» сифатида ХКП Марказий Комитетининг секретариатини таъсис этиб, унга 11 кишини (асосан Дэн Сяопин тарафдорларини) киритди. Ху Яобан Марказий Комитетнинг бош секретари этиб тасдиқланди. Шу билан бирга пленум секретариат мамлакатда ўрнитаги бўлмаган «барқарорлик ва жипслик» вазиятини вужудга келтиришга ёрдамлашиши керак, деб қайд этди, дейилади расмий ахборотда. «Кадрлар системаси»ни янгилаш тўғрисида мана шу 5-пленум маъқуллаган низом партия раҳбарлигининг ҳамма поғоналарида янгидан тозалаш бошлашга ҳозирлик кўрилаётганидан дарак беради.

Шу билан бирга ахборотда кейинги 20 йил мобайнида тўпланиб ётган ижтимоий-иқтисодий муаммолар қандай ҳал этилиши тўғрисида ҳеч нима дейилмади. Ҳолбуки, Хитой меҳнаткашларининг моддий турмуш даражаси ҳаддан ташқари паст. Ўтган йили озиқ-овқат маҳсулотлари ва кенг истеъмол молларининг нархи ошди, айниқса ёшлар орасида ишсизлар кўпайди. Ҳатто расмий маълумотларга қараганда ҳам Хитой ишчисининг ўртача иш ҳақи йилига 644 юань (ойига салкам 22 сўм) бўлса, қишлоқда аҳоли жон бошига тўғри келадиган ўртача йиллик даромад бундан ҳам кам—75—80 юандир. Мана шуларнинг ҳаммаси кенг омманинг норозилигини кучайтирмоқда. Бунинг асосий сабаби шуки, ҳозирги Хитой раҳбарларининг маочи йўли ишчилар синфи, меҳнаткаш деҳқонлар, зиёлиларнинг ҳаётий манфаатларига мос келмайди.

Мана шундай шароитда пекинлик раҳбарлар тобора кескин чораларни кўрмоқдалар. Чунончи, бўлиб ўтган пленум ХХР конституциясида гражданларнинг «ўз фикрларини айтиш, қарашларини баён этиш, мунозаралар ўтказиш ва дацзибаолар осиб қўйиш» ҳуқуқи ёзилган 45-моддани бекор қилишни тавсия этди.

Пекинлик раҳбарлар халққа қарши режимни мустаҳкамлаш учун тўғридан-тўғри жазо чораларини амалга оширишни кўзламоқдалар. «Меҳнатда қайта тарбиялаш» тўғрисида 1957 йилда қабул қилинган қарорнинг юридик кучини сақлаб қолиш ҳақида яқинда қабул этилган қарор мана шундан далолат беради. Бу қарор маъмурий органларга аслида ҳар қандай кишини судсиз ва терговсиз махсус лагерларга номаълум муддатга қамаб қўйиш ҳуқуқини беради. Бу қарор Хитойнинг халқ оммаси кўп йиллардан бери дучор бўлиб келган ўзбошимчалик ва бедодликни давом эттириш учун янги имкониятлар очади. Ана шу йўл умидсизлик ва норозилик кайфиятини кучайтирмоқда. Хитойнинг ҳозирги раҳбарлари билан мамлакат халқи ўртасидаги ихтилофни оширмоқда.

С. ФЛОРКИН,
(ТАСС).

ҚИШЛОҚҚА — САМАРАЛИ ЁРДАМ

МАЛАКАЛИ КАДРЛАР ТАЙЁРЛАБ

Ҳозирги илмий-техника тараққиёти ҳар бир деҳқондан ва чорвадордан юксак ва махсус билимга эга бўлишни талаб этади. Гуркираб ўсиб бораётган қишлоқ хўжалиги фани ва техникаси билан баравар қадам ташлаш учун мунтазам ўқиш, билимни бойитиб бориш керак.

Республикада колхоз ва совхозларининг раҳбар кадрлари ва қишлоқ хўжалиги мутахассисларини тайёрлашнинг қатъий системаси юзага келган. Колхоз ва совхозларнинг ҳар бир раҳбари, қишлоқ хўжалигининг ҳар бир мутахассиси беш йилда бир марта ўқув юртларида махсус программа бўйича ўз малакасини ошириш имконига эга. Машғулотлар Тошкент ва Самарқанд қишлоқ хўжалиги институтларида, Меҳнат Қизил Байроқ орденли ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институтида, Андижон пахтачилик институтида махсус ташкил этилган факультетларда олиб борилади.

Олий маълумотли раҳбар ва мутахассис кадрларнинг асосий состави шу малака ошириш факультетларида таълим оладилар. Ўрта махсус маълумотли қишлоқ хўжалиги ходимлари — агрономлар, энтомологлар, зоотехниклар, ветеринария фельдшерлари, техник-механиклар, ер тузувчилар, гидротехниклар, бухгалтерлар, электриклар ва қишлоқ хўжалигининг бошқа мутахассислари, ишлаб чиқариш бригадалари бошлиқлари, шунингдек колхозларнинг бўлим бошлиқлари, колхоз ва совхозларнинг ферма мудирлари учун қишлоқ хўжалик техникумлари ва совхоз-техникумлар базасида 18 та малака ошириш мактаби ва 14 та ўрта звенодаги раҳбар кадрларни тайёрлайдиган махсус бўлимлар ташкил этилган. Уларнинг ҳар бирида раҳбар кадрларга ва мутахассисларга таълим беришни яхшилаш бўйича катта ишлар қилиняпти. Ўқув планлари ва программалари яхшиланди. Уларда колхоз ва совхозларни бошқариш масалаларини пухта ўрганиш, меҳнатни илмий ташкил этиш, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ташкил этиш ва планлаштириш, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг янги илғор технологиясини чуқур ўрганишга катта соатлар ажратилган.

Олий ўқув юртларининг тўрт факультетида лекция ва амалий машғулотларни катта илмий ва педагогик иш тажрибасига эга бўлган олимлар, профессорлар ва ўқитувчилар олиб боришади. Бундан ташқари, олий ўқув юртлари факультетларида назарий машғулотларни ўтказиш учун илмий-тадқиқот институтларининг таниқли олимлари, илғор колхозлар ва совхозларнинг раҳбарлари, колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришининг илғорлари, шунингдек, партия, совет, қишлоқ хўжалиги органлари раҳбарлари таклиф этилади.

Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги министрлиги системасида 44 та қишлоқ хўжалиги техникуми ташкил этилган бўлиб, улардан 19 таси совхоз-техникумдир. Сўнгги уч йил мобайнида қишлоқ хўжалик техникумларининг малака ошириш мактабларида 4778 ўрта звенодаги мутахассис ва 2450 ўсимликшунослик ва чорвачилик бригадири таълим олди. Республикада таълимнинг барча формаларига 11.905 қишлоқ хўжалик мутахассиси жалб этилди. Улар қаторида совхоз ва колхозларнинг 658 раҳбари бор.

Раҳбар кадрларни тайёрлаш ва малакасини ошириш бўйича барча факультетлар ва мактабларда ўқув жараёнида таълимнинг анча актив методлари — ҳозирги замон юксак механизациялашган қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг долзарб проблемалари бўйича семинар машғулотлари ҳамда илмий-ишлаб чиқариш конференциялари жорий этиляпти.

Ўқув жараёнида бевосита колхоз ва совхозларда, зонал тажриба станцияларида, илмий-тадқиқот институтларида ва бошқа қишлоқ хўжалик корхоналарида ишлаб чиқариш таълимини ташкил этишга, илғор тажрибани ўрганишга катта ўрин беріляпти. Ўқув программасининг назарий курси илғор коллективларнинг иш тажрибаси билан мустаҳкам боғланган. Жумладан, амалий тажриба пайтида факультетларнинг, мактабларнинг тингловчилари энг яхши, юқори рентабелли хўжаликларда, бригадаларда, бўлимларда, участкаларда ва фермаларда бўлишади, уларнинг ишини анализ қилиб, илғор тажрибаларини ўрганишади.

Ўқув жараёнида тажриба алмашишга катта эътибор берилади. Ҳозир қайта тайёргарликдан ўтган барча мутахассислар йирик хўжаликларда албатта стажировкадан ўтиши вазифа қилиб қўйиляпти.

Республикада кенг миқёсда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ихтисослаштириш ва марказлаштириш амалга ошириляпти. Шу муносабат билан йирик чорвачилик комплексларининг зоотехниклари ва инженерлари, ўғитни саноат усулида тайёрлаш ва жорий этиш бўйича агрономлар, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларининг ишлаб чиқаришни оператив бошқариш бўйича ўринбосарлари бўлган диспетчерлар каби юқори малакали кадрларни қайта тайёрловдан ўтказишга киришилди.

«Партия қишлоқда кадрлар билан ишлашни, — деб таъкидлаган эди Л. И. Брежнев Ростов области партия ташкилотларининг иш тажрибасини ўрганишга бағишланган Бутуниттифоқ семинари қатнашчиларига ёзган мактубида, — ўзининг аграр сиёсатининг ажралмас қисми деб билади».

Буни бизнинг республикамиз мисолидан ҳам билса бўлади. Бу ерда қишлоқ хўжалигида 63 мингдан ортиқ олий ва ўрта қишлоқ хўжалиги илмига эга бўлган мутахассислар меҳнат қилаяпти. Шулардан 48.923 таси бевосита колхоз ва совхозларда ишлаяпти. Ўртача бир колхозга 28 мутахассис, бир совхозга эса 43 мутахассис тўғри келади.

Бу катта ютуқдир. Ўзбекистоннинг қишлоқ меҳнаткашлари беш йилликнинг якунловчи йили учун юксак марралар белгилашди. Ўсиш суръатлари анча юқори қилиб белгиланди. Бу ишни билиб, илмий асосда олиб боришни, илмий технологияни кенг жорий этишни талаб этади.

Республиканинг партия ва қишлоқ хўжалиги органлари қишлоқ хўжалик кадрлари чуқур илмий-назарий билим ва амалий кўникмага ҳосил қилишлари, уларнинг ҳозирги колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришини билиб бошқаришга ўргатиш бўйича ҳамма ишлар қилишаяпти.

Р. ЗУФАРОВ,

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги республика ўқув-методика кабинетининг катта методисти.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

ФИНЛЯНДИЯНИНГ ЛЕНИН ҚАДАМЖОЛАРИ БЎЙЛАБ.

СУРАТДА: Хельсинкининг Вирокката кўчасидаги 7-уй. Бу ерда В. И. Ленин 1905 йилда бир неча муддат профессор Г. Кастерн квартирасида яшаган эди.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ ЁРДАМИ

СОФИЯ. Бу йил СССРнинг техникавий ёрдами билан қуриладиган 30 га яқин саноат ва энергетика объекти фойдаланишга топширилади. Монтажчилар ва бинокорларнинг асосий куч-ғайрати «элацитe» консаралаш комбинатининг биринчи навбатини, Темелководаги В. Коларов номли цемент заводи биринчи технология линиясини. Козлодуйда атом электростанциясини н г 3 блокини қуриб битказишга қаратилган.

Совет Иттифоқи халқ ҳокимияти йилларида Болгарияга 330 тага яқин йирик саноат корхонасини қуришда ёрдам берди. Булардан 200 дан кўпи ишга туширилди.

СЪЕЗД ҚАРОРИГА ЖАВОБАН

ВАРШАВА. ПХР оғир индустриясининг байроқдорларидан бири — Краковдаги В. И. Ленин номли металлургия комбинатининг ишлаб чиқариш территорияси 20 гектар кенгаяди. Янги тозалагич станция учун ажратилган шу майдонда комбинат қурилиш бошқармасининг бригадалари ишга тушди. 1 миллиард злотихдан зиёд маблағ ажратилган шу объектнинг ишга туширилиши туфайли яқин орада металлургия комбинати Висла дарёсидан унинг цехларига саноат эҳтиёжлари учун оқиб келадиган сувни икки баравар камайтира олади.

Станция Краков металлургларининг Польша Бирлашган ишчи партияси VIII съезди қарорларига берган амалий жавоби, Вислани комплекс ўзлаштириш ва мамлакатнинг сув ресурсларидан фойдаланиш программасини амалга ошириш йўлида қўйилган биринчи қадам бўлади.

МАГИСТРАЛЬ ЯНГИЛАНМОҚДА

ПРАГА. Ғарбдан Шарққа томон борадиган 14 та темир йўл магистралида ва шимолдан жанубга қатнайдиган тўртта магистралда темир йўлларни янгилаш ва уларда қатнов тезлигини кўпайтиришга катта эътибор берилмоқда. Темир йўлларни, сигнализация воситаларини, диспетчерлик бошқарувини янгилаш ишлари бу ерда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши XXXII сессиясида қабул қилинган транспорт алоқаларини ривожлантириш соҳасидаги ҳамкорлик юзасидан тузилган узоқ муддатли тармоқ программаси асосида олиб борилмоқда.

Чехословакия территориясида халқаро миқёсида юк ташиш социалистик мамлакатлар иқтисодий ташкилоти тузилганидан бери олти баравар кўпайди. Транспорт, хом ашё ва ёнилғи проблемаларини ҳал этиш учун социалистик мамлакатларнинг биргаликда сарфлаган куч-ғайрати айниқса катта аҳамиятга эга бўлди. «Дружба» нефть қувури, «Союз» газ қувури, Ужгород билан Кошице ўртасида кенг темир йўл магистрали ва бошқа муҳим халқ хўжалик объектлари қурилди.

БОШЛАНҒИЧ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИДАН ЯНГИЛИКЛАР

Доҳий юбилейига бағишланади

Доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигига бағишлаб В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси партия комитети изчил план асосида ибратли тадбирлар ўтказяпти. Масалан, доҳийнинг ҳаёти ва фаолияти тўғрисидаги лекция, доклад, суҳбатлардан ташқари қизиқарли стендлар, кўргазмалар ташкил этиляпти. «Ульяновск — В. И. Ленин туғилган жой», «Ульяновлар оиласи» каби стендлар ишчиларда катта қизиқиш уйғотяпти.

Доҳий юбилейига бағишлаб қизил бурчаклар янгиланди. Корхона қошидаги «Чкаловец» радиоузели оғзаки журнал ташкил этди. Унда партия, меҳнат ветеранлари, ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари сўзга чиқиб, Владимир Ильич Лениннинг ҳаёти ва революцион фаолияти ҳақида, Ленин ғоялари қандай амалга оширилганлиги, шунингдек В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигини муносиб кутиб олиш учун қандай меҳнат совғалари тайёрланаётгани ҳақида ҳикоя қилиб бермоқдалар.

Ушбу фотолавҳада сиз агрегат заводи трактор участкасининг Ҳамза Салимов бошчилик қилаётган бригада аъзоларини кўриб турибсиз. Бу коллектив беш йиллик план-топшириқларини муддатидан илгари адо этди. Ҳозир бригада ишчилари доҳиймиз В. И. Ленин юбилейини муносиб кутиб олиш учун астойдил бел боғлаган.

СУРАТДА: (чапдан-ўнгга) М. Хабибулин, Н. Ардаханов, М. Ахмедшин, бригадир Ҳ. Салимов, В. Пиценко, Н. Марейченколарни кўриб турибсиз.

Ҳ. Суннатуллаев фотоси.

КОНВЕЙЕРДАН ЯНГИ ТУШДИ

«НАТАЛИ» ВА «МОНИКА»

Охунбобоев номли бош кийимлар фабрикасининг потогидан тушириб олинган бир туркум маҳсулот ана шундай ном билан аталган аёлларнинг шляпаларидан иборатдир. Бу бош кийимлари сўнгги моделда бўлиб, фетра материалидан тикилгандир. Бу буюмларга давлат Сифат белгиси берилди.

Ҳозирги кунда фабрикада юздан ортиқ хил моделда бош кийимлар тайёрланмоқда.

Г. ВОҲИДОВА.

ҲОСИЛДОРЛИКНИ ОШИРАМИЗ

ХАНОЙ. ВСР ҳукумат кенгаши яқин йиллар ичида Меконг дарёси этакларидаги вилоятларда шоликор давлат хўжаликлари системасини барпо этиш ҳақида қарор чиқарди. Бу қарор мамлакатнинг шу шоликорлик районларида шолипояларнинг ҳосилдорлигини оширишга, озиқ-овқат етиштиришни кўпайтиришга, шоли ва сабзавот экинлари майдонини кенгайтиришга қаратилган.

Мамлакатнинг табиий бойликларини комплекс ўзлаштириш Вьетнам Компартияси VI съезди томонидан республика қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари олдига қўйилган асосий вазифалардан биридир. Меконг этакларида давлат хўжаликларининг тузилиши серунум районлар хўжалигини социалистик йўлга кенг кўламда кўчиришларининг бошланишидир.

Яқин йиллар ичида бу районларда шоликор давлат хўжаликлари учун қарийб 100 гектар ер ажратилади.

ГАВРДА ЎЗБЕКИСТОН КЎРГАЗМАСИ

ПАРИЖ. Франциянинг Гавр шаҳрида «Кейинги 100 йил ичида ўзбек халқ амалий санъати» кўргазмаси очилди. Кўргазмани Гавр шаҳрининг музейи билан Ўзбекистон тасвирий санъат давлат музейи «Франция — СССР» уюшмаси ёрдамида уюштирган. Кўргазмага келган кўпгина томошабинлар ўзбек усталари яратган гиламлар, зебзийнат буюмлари, газлама, ёғоч нақшкорлиги, сопол буюмлар билан танишдилар. Кўргазмани Гавр шаҳар ҳокими Андрэ Дюромеа очди. Уни очиш маросимида Ўзбекистон ССР маданият министрининг ўринбосари Ф. Ашрафий бошчилигидаги совет делегацияси ҳозир бўлди.

ЯҚИН ВА ЎРТА ШАРҚ МАМЛАКАТЛАРИДА

ДАМАШҚ. Сурия ҳукумати мамлакатнинг қишлоқ районларини электрлаштиришга катта эътибор бермоқда. Кеча Суриянинг шимолидаги Ҳилоб вилоятининг Сарсанбат, Сусьян, Алариж ва Ас-Суккария қишлоқларида биринчи марта электр чироқлари ёнди.

«Тишрин» газетасининг хабар беришича, 1979—1980 йиллар мобайнида Сурия Араб Республикасида 366 қишлоқни электрлаштириш мўлжалланмоқда.

* * *

АНҚАРА. Туркия университетларини битириб чиққанликлари тўғрисида диплом олган жуда кўп йигит-қизлар ишсизликка маҳкум, деб айтди битириб чиқувчиларни танлаш ва жойлаштириш юзасидан тузилган университетлараро комиссия раиси профессор А. Гюнальп. Унинг сўзига қараганда шу йил қабул имтиҳонларини муваффақият билан топширган кўпгина йигит ва қизлар ўқишни тамомлагандан кейин ишсиз қоладилар.

Ҳозирги вақтда Туркияда жами қарийб 3 миллион ишсиз бор ва ишсизлик мамлакатнинг энг кескин ижтимоий-иқтисодий проблемаларидан бири бўлиб турибди.

* * *

КОБУЛ. Қишлоқ хўжалигини ривожлантириш — Афғонистон олдида турган энг муҳим вазифалардан бири. Кўкламги экин шу соҳада АДР революцион раҳбарлари белгилаган кенг кўламдаги тадбирларни амалга оширишнинг бошланиши бўлади.

Дала ишлари эрта бошланадиган мамлакатнинг шимолий ва ғарбий районларидаги деҳқонларга ўз вақтида ва самарали ёрдамни ташкил этиш мақсадида у ерларга махсус комиссиялар юборилди. Бу комиссиялар маҳаллий ҳокимият органлари билан ҳамкорлик қилиб, шу районлардаги деҳқонларни уруғлик фонди ва ўғит билан таъминлашни йўлга қўйдилар.

* * *

ДЕҲЛИ. Бомбей полицияси контрабанда билан кураш рейди давомида чет элга ғайри қонуний равишда юбориш учун мўлжалланган 200 минг рупиялик илон териси ва ундан ясалган буюмларни мусодара қилди. Ҳиндистондан илон терисини экспорт қилиш ман этилган, аммо жаҳон бозорида унга талаб-эҳтиёжнинг катталиги ўтган йилнинг ўзидагина овчилар қарийб 2 миллион илонни овлаб олишларига сабаб бўлди. Шунинг натижасида кейинги вақтларда илонларнинг сони анча камайиб, уларнинг баъзи турлари йўқолиб қолиш хавфи туғилди.

* * *

КАТМАНДУ. Непалнинг жануби-шарқидаги Биратнагара шаҳрининг жут корхоналари ишчиларидан 6 мингдан ортиқ кишининг 10 кун давом этган забастовкаси муваффақият билан тугади. Маъмурият барча ишчилар учун иш ҳақининг доимий минимумини белгилаш, мамлакатда нарх-навонинг тинмай ўсаётганлигини ҳисобга олиб қўшимча ҳақ тўлаш, ишчиларнинг ижарага оладиган уй ҳақини қисман корхона томонидан тўланиши тўғрисидаги талабларни қондиришга рози бўлди. Ишчилар учун касалхона ва уларнинг болалари учун ўрта мактаб биноси қурилишининг лойиҳасини тузиш комитети ташкил этилди.

САВОДСИЗЛИК ТУГАТИЛМОҚДА

АДДИС-АБЕБА. Эфиопиянинг Хараргe вилояти аҳолиси ва ўша ерда жойлаштирилган революцион армия қўшинлари саводсизликни тугатиш умуммиллий кампанияси фондига 400 минг бирдан кўпроқ маблағ тўпладилар.

Шу йил май ойида мамлакатда бу кампаниянинг иккинчи босқичи бошланади. Кампания қишлоқ районларида яқин 7 йил мобайнида саводсизликни тугатишни назарда тутади. Кейинги бир йил ичида Эфиопияда шаҳарлар ва йирик аҳоли пунктлари аҳолисидан 5 миллионга яқин киши ўқиш ва ёзишни ўрганди.

• Қардошлик қонуни бўйича

ТОШКЕНТЛИКЛАР ЛОЙИҲАСИ АСОСИДА

Бутуниттифоқ сув иншоотлари давлат лойиҳа институти Ўрта Осиё бўлимида улкан комплекснинг лойиҳалари тайёрланмоқда. Лойиҳалар бош инженери Л. Осадчийнинг хонасида қуйидаги мазмундаги телеграммани кўрдим: «Бутуниттифоқ сув иншоотлари давлат лойиҳа институтининг Ўрта Осиё бўлими маъмурияти, партия ва маҳаллий комитети Рогун ГЭСининг техник лойиҳалари СССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги томонидан маъқулланганлиги билан бўлим ижодкорларини қизғин табриклайди». Телеграмманинг ёнида бу коллектив аъзолари бўлимлар ўртасидаги социалистик мусобақада ғолиб чиққанлиги учун сазовор бўлган кўчма вимпел турибди.

КПСС XXV съездининг қарорларида Вахш дарёсида Рогун гидроэлектр станцияси қурилиши бошлаш лозимлиги битилган. Ҳозир бу ерда ишлаб чиқариш базаси ташкил этиляпти, йўллар қуриляпти, турар жойлар, коммуникация коллекторлари барпо этиляпти. Асосий ишларнинг бири транспорт туннели қуриш ишлари ҳам бошлаб юборилган. «Гидроспецстрой» тресты бу ерда жуда катта участка ташкил этган. Участкага қудратли техника воситалари келтирилмоқда. Дарёнинг икки қирғоғи металл кўприк билан бир-бирига боғланган.

Бунгача лойиҳа қидирув ишлари амалга оширилган эди. «Гидропроект» Ўрта Осиё бўлимининг А. Александров етакчилигидаги экспедицияси деярли ўн йил қийин шароитларда ГЭС қурилиши лозим бўлган жойда қидирув ишларини олиб боришди. Бу экспедиция асов Вахш қирғоқларида ерни нармалаб, тоғ жинсларини синчиклаб текшириб, дарёнинг қайси жойида баланд тўғон қуриш мумкинлиги хусусида лойиҳачилар ва қурувчиларга қимматли тавсиялар беришди. Бундан ҳам олдин эса Тожикистон ССР Фанлар Академияси сейсмология ва иншоотларнинг зилзилага бардошлигини аниқлаш институтининг сейсмолог-тадқиқотчилари бўлажак гидроузель территориясини текширишди. Уларнинг қимматли фикрлари лойиҳани яратишда муҳим аҳамиятга эга бўлди.

Рогун ГЭСини қуришда Вахшнинг қуйи оқими бўйлаб 70 километр узоқликда барпо этилган ва айни кунларда тўла қувват билан ишлаётган Норак ГЭСи қурилишида тўпланган тажрибалардан унумли фойдаланиляпти. Рогун Вахш дарёсида қурилаётган гидроэлектрстанцияларнинг олтинчиси бўлиб, у ўзининг қудратли лойиҳа ечимларига эга эканлиги билан сув иншоотларининг энг ноёбларидан бири ҳисобланади. Рогуннинг тўғони 335 метр баландликда бўлиб, унинг бағрига 71 миллион куб метр харсанглар, турли шағаллар ва сув ўтказмайдиган бошқа материаллар ташланади. Бошқача қилиб айтганда, сунъий тоғ ҳосил қилинади. Хўш, бу иш қандай амалга ошириладди? Бунинг бир неча вариантлари мавжуд. Олимлар материалларни автотранспортда ташиш ёки қисилган ҳаво орқали юбориш каби фикрларни илгари суришди.

Аммо учинчи энг рационал ва самарали вариантга — материалларни роликли конвейерлар воситасида ташишга қарор қилинди. Тошкентлик мутахассислар бу ишнинг лойиҳаларини яратишди. Бу транспортёрнинг узунлиги 10,5 километр бўлиб, лентасининг эни 2 метрни ташкил этади. Транспортёрга материал юклаш махсус бункерли қурилмалар воситасида амалга оширилади.

Ҳисоб-китобларга қараганда бундай конвейер воситасида тўғонга бир йилда 14—15 миллион куб метр турли тоғ жинсларини ташиш мумкин экан. Норак қурилишида бу ишлар ағдарма машиналарда бажарилганида бир йилда 8 миллион куб метрга яқин тоғ жинслари ташилган.

Рогун комплекси қурилиши ҳақида айрим рақамларни келтирмоқчиман. Рогун гидроэлектр станцияси 3,6 миллион киловатт қувватга эга. Ўрта Осиёда бундай қудратли иншоот йўқ. Бундан аввалги Норак ГЭСи 2,7 миллион киловаттга, 9 та агрегатларнинг ҳар бири эса 300 минг киловатт кучланишга эга эди. Рогун сув омборига 9,8 миллиард куб метр сув сиғади. Бу комплексдан ҳам худди Норак гидроузели каби энергетика ва ирригация мақсадларида фойдаланилади. Бундан ташқари Рогун ҳам Ўрта Осиёнинг ягона энергетика системасига хизмат қилади. Рогунда ташкил этилаётган сунъий денгиз яна 300 минг гектар майдонни суғориш имконини беради. Демак, яна кўплаб пахта далалари, боғроғлар пайдо бўлади.

Тошкентлик инженер ва меъморларнинг лойиҳалари қардош Тожикистонда жадал суръатларда ҳаётга тадбиқ этилмоқда.

И. АХМЕТОВ.

МЕЪМОРЛАР ТАКЛИФИ

КАРЛ МАРКС ХИЁБОНИ

Коммунистик, Романовский, К. Маркс ва В. И. Ленин кўчалари атрофида яна бир кўркам ва обод хиёбон барпо этилади. К. Маркс номли хиёбон Тошкентнинг энг яхши истироҳатгоҳларидан бирига айланади. Бу ерда суви ва ранги куй оҳангига мос ҳолда ўзгариб турадиган фонтанлар, хореографик томошалар учун эстрада, болалар шаҳарчаси, монументал-декоратив санъат намуналари, кўкаламзор майдончалар, гулзорлар ташкил этилади.

Тошкент метрополитенининг «В. И. Ленин номли майдон» бекати шаҳарнинг турли жойларида истиқомат қилувчи ҳамшаҳарларимизни ҳам бу ерга келиб ҳордиқ чиқаришларига қулайлик яратади.

Коммунистик меҳнат зарбдори Латофат Валихонова «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмаси тўқув цехининг илғор ишчиларидан бири ҳисобланади. Бу ишчан аёл шу кунларда В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллиги шарафига бошланган умумхалқ вахтасида туриб баракали меҳнат қиляпти.

СУРАТДА: Л. Валихонова. М. Нуриддинов фотоси.

«Тошкент оқшоми»да босилгандан кейин

«АВТОБУС КАМ»

Газетанинг шу сарлавҳа остида берган материалида Қорақамиш массивидаги аҳолига автобус хизмати яхши йўлга қўйилмаётгани танқид қилинган эди.

Шаҳар пассажир автотранспорти ишлаб чиқариш Бош бошқармасидан олинган жавобда бундай дейилади:

Қорақамиш аҳолисига автобус хизматини яхшилаш ҳамиша бошқарманинг диққат марказида турибди. Фақат кейинги пайтларнинг ўзида 65«э» маршрутидаги автобуслар сони олтитадан ўн тўрттага етказилди. 56, 59, 19-маршрутларда ҳам автобуслар сони оширилди. 87-янги маршрут йўловчиларни массивдан метро станциясига олиб кела бошлади. ТошМИ — Қорақамиш янги трамвай маршрути очилди. Бошқарма бундан буён ҳам бу массив аҳолисига транспорт хизматини яхшилаш юзасидан барча чораларни кўради.

МАРШРУТ ИШИ ЯХШИЛАНДИ

4-ва 5-маршрутларда қатнаётган айрим троллейбуслар ишидаги нуқсонлар тўғрисидаги газета материалига Тошкент трамвай-троллейбус бошқармаси қуйидаги жавобни йўллади: ҳар иккала маршрут ишидаги нуқсонлар батафсил муҳокама этилди. Ишни яхшилаш юзасидан зарур чора-тадбирлар белгиланди.

«ХАРИДОРЛАРДАН ЯШИРИШДИ»

Шу сарлавҳа остида газетада босилган материалда айрим магазинларда озиқ-овқат моллари, айниқса гўштни яшириш ҳоллари ҳамон содир бўлаётгани, Ватан уруши қатнашчилари ва инвалидларига савдо хизмати кўрсатишдаги нуқсонлар танқид қилинган эди.

Фрунзе район озиқ-овқат савдоси идорасидан олинган жавобда газета танқиди тўғрилиги эътироф этилади. Бу масала 20-, 28-, 8-, 32-магазинларнинг коллективлари ўртасида муҳокама этилди. 20-магазин мудири С. Асомовга назоратни бўшаштиргани учун виговор эълон қилинди. Шу магазин сотувчилари И. Ғуломов ва А. Қосимовларга савдо қоидасини бузганликлари учун виговор берилди. Харидорларга савдо хизматини яхшилаш чора-тадбирлари белгиланди.

«ЭЪТИБОРСИЗЛИК ҚАЧОНГАЧА?»

Шу сарлавҳали материалда Киров районидаги Тимирязев кўчасининг қаровсизлиги, айниқса, ахлат вақтида олиб кетилмаслиги танқид қилинган эди.

Район уй-жой бошқармасидан олинган жавобда бу борада чора кўрилгани маълум этилган.

Саломатлик ҳақида суҳбатлар

ШИФОКОР ҚАБУЛИДА

НЕГА БОЛАНИНГ ИШТАҲАСИ БЎЛМАЙДИ?

Баъзан оналар болаларининг иштаҳаси йўқлигидан шикоят қилишади. Табиийки, бу ҳол ота-оналарни қаттиқ ташвишга солиб қўяди. Бундай пайтда болага зўрлаб овқат едириш, уриниш, уларга турли нарсалар бериб алдаб овқатланишга кўндириш яхши эмас. Бу омиллар иштаҳанинг очилишига барибир ёрдам бермайди, аксинча болани асабийликка ўргатиб қўяди. Натижада унинг овқатдан мутлақо ихлоси қайтади. Шуни унутмаслик кераккп, беш-олти ёшли болаларни ҳеч қачон зўрлаб овқатлантирмаслик керак. Болага дўқ уриш, қўрқитиш уни асаб касаллигидан ташқари, қанд хасталигига ҳам олиб келиши мумкин.

Болаларда иштаҳа бўлмаслиги кўпинча ошқозон ширасининг камайиб кетганидан келиб чиқади. Бундай ҳоллар кўпинча баҳор ва ёз ойларида кузатилади. Илиқ-иссиқ кунлар таъсирида кўпинча ошқозон шираси камайиб кетса, болада иштаҳа йўқолади. Бунинг устига бола асабийлашса, ҳар хил даккилар еяверса иштаҳаси бутунлай йўқолади.

Болага овқатни ҳар куни маълум бир вақтда берилса, шу билан бирга овқат сифатли, мазали қилиб тайёрланса иштаҳа очилади. Иштаҳаси бузилган болаларга иштаҳа дориси берилади. Шунингдек, болаларга ҳадеб бир хил овқат беравермаслик керак. Бу эса меъдага тегади. Шунинг учун уларга ҳар куни ранг-баранг, калорияли овқатлар бериш айни муддао бўлади. Одатда уч-тўрт бола бирга ўтириб овқатланса ҳам яхши, бир-бирига қизиқиб иштаҳа билан сейди.

Агар биз юқорида айтган омиллар ёрдам бермаса, шунда ҳам боланинг иштаҳаси очилмаса, тезда врачга мурожаат қилиш керак. Боғча ва мактаб ёшидаги кам иштаҳа, озғин, кам қон, нимжон болалар умумий текширишдан ўтказилишлари шарт. Агар болада асабийланиш, ўринсиз аразлаш, жаҳл чиқиш, қўполлик каби ҳолатлар сезилса тезлик билан врачга мурожаат қилиш керак.

Одатда иштаҳаси кам болалар кўпинча кучсиз, калорияси паст овқатларни ёқтиришади. Улар қувватли, кўп калорияга эга бўлган гўшт, тухум, қаймоқ, сариёғ, асал, палов, кабоб каби овқатларни егилари келмайди. Мабодо бола қаймоқни хуш кўрса, ширгурувчни сувсиз тайёрлаш керак. Нонни сариёғга суриб беринг. Шўрвага қаймоқ қўшиб бериш ҳам яхши. Лекин буларнинг ҳаммасини бирдан тиқиштирмасдан аста-секин ўргатиб бориш керак. Сариёғни яхши кўради, деб уст-ма-уст берилаверса кўнглига тегиб, бошқа овқатлардан ҳам иштаҳаси қайтади.

Ота-она кўзига боласи озғиндек кўриниши мумкин, бундай ҳолда унга семириши учун кўпроқ овқат ейишни тавсия қилишларини кузатамиз. Бу тўғри эмас. Бола кўзга «озғин» кўринса-ю, аммо оғирлиги ёши нисбатига тўғри келса, хавфланмаслик керак. Бола чиндан ҳам озғин бўлса, врачга кўрсатиб маслаҳат олиш лозим.

Боланинг кун тартибига ҳам аҳамият бериш керак. Кун бўйи югуриш, сакраш, кераксиз ишларга уриниш, тўхтовсиз телевизор кўриш каби ҳоллар боланинг иштаҳасини бўғиб қўяди.

Бола вақтида овқатланиши, дам олиши, эртак-ҳикоялар эшитиши, манзарали жойларда маълум бир муддат ўйнаши, момиқ ўринда бир-икки соат ухлаши, душ қабул қилиши ҳам яхши натижалар беради. Айниқса, бола енгил бадантарбия билан шуғулланса, музика тингласа, бўш вақтини хушчақчақ ва мазмунли ўйинлар билан ўтказса, иштаҳаси очилади.

Эрталаб бола уйқудан туриши билан юз-қўлини ювиб, енгил бадан тарбия қилиб тоза ҳаводан нафас олсин, иштаҳа билан нонушта қилсин, кейин аста-секин машғулотига киришсин. Биз юқорида айтган омиллар амалга оширилса, болаларимиз соғлом, тетик, бардам ва дуркин бўлиб ўсадилар.

И. ФОЗИЛОВ,
доцент, Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган врач.

БИЛИБ ҚУЙГАН ЯХШИ

ПИЁЗ СУВИНИНГ ФОЙДАСИ

Пиёз ва саримсоқда кўпгина касаллик қўзғатувчи микробларга ҳалокатли таъсир қиладиган учувчан моддалар — фитонцидлар бор. Бироқ улардан тўғри фойдаланишни билиш керак.

Шуни унутмангки, пиёз ёки саримсоқ сувини бурунга томизиш мумкин эмас, чунки у яллиғланган шиллиқ қаватни таъсирлайди. Бурун катакларига пиёз ёки саримсоқ бўлагини суқиш асло мумкин эмас, уни бурундан тортиб олишга ҳам қийналасиз. Бундай беморга кўпинча отоларинголог врачнинг тез ёрдам бериши керак бўлиб қолади. Бунинг устига фитонцидлар пиёз, саримсоқ сувининг асосан учувчан қисмида бўлади.

Шунинг учун мана бундай қилинг: тоза, қуруқ стаканга қирғичдан ўтказилган пиёз ёки саримсоқдан икки қошиқ солинг ва стаканни кружкадаги қайноқ сувга қўйинг. Қалинроқ қоғоз воронка билан стаканнинг оғзини ёпинг. Воронканинг ингичка учини бурунга тўғрилаб, чиқаётган буғни ҳидланг (ҳар бир бурун катагига 10 минутдан).

Муолажа кунига 3—4 марта такрорланади. Фитонцидлар бурун бўшлиғига, қўшимча бўшлиқларига ва эшитув йўлларига тушиб, шифобахш таъсир қилади.

Тажрибанинг кўрсатишича, ўткир тумовда баъзи кишиларга алоэ суви яхши ёрдам беради. Алоэ сувини 5 томчидан икки-уч кун мобайнида ҳар бир бурун катагига томизилади.

М. ОРИФЖОНОВА
тайёрлаган.

Баҳорнинг биринчи жилваси.

Н. Суриков фотоэтюди.

АЁЛЛАР, СИЗЛАР УЧУН

ФАРЗАНД—ҲАЁТ ҚУВОНЧИ

Баъзи аёллар ҳомиладор бўлиб, вақтидан ўтиб кетгач кўзлари ёрийди. Бунинг сабаби нима! Соғлиққа зиёни йўқми! Шу ҳақда маълумот берсангиз.

Д. Мусахўжаева, Л. Каримова, Ш. Қосимова,
уй бекалари.

Одатда ҳомиладорлик 280—290 кунгача давом этади. Айрим вақтларда ундан ҳам кўпроқ чўзилади. Баъзилар вақтида кўзи ёримаган аёлга «нима бало, туя гўшти еганмисан?» деб ҳазил қилади, бу нотўғри. Ҳомиланинг вақтдан ўтиб туғилиши сабаблари турлича бўлиб, бу ҳол айрим аёлларда ҳар сафар қайталаниб туриши мумкин.

Хўш, бунга нима сабаб бўлади? Ички жинсий безлар фаолиятининг бузилиши, асаб системасининг тез ўзгарувчанлиги, ҳомиладорлик вақтида йўлдош қон айланиш системасининг бузилиши ва ундаги турли морфологик ўзгаришлар асосий сабаблардан ҳисобланади.

Агар аёл ҳомила бошланишидан эътиборан хотин-қизлар консультациясига бориб врачга учрашса, керакли маслаҳатлар олиб турса, бола вақтидан ўтиб туғилмайди.

Ҳомиланинг вақтидан ўтиб туғилиши она организмигагина таъсир этиб қолмай, балки болага ҳам салбий таъсир кўрсатади. Одатда она организмида турли ўзгаришлар ҳомиладорликнинг кўпинча иккинчи ярмида бўлади. Шулардан кўп учрайдигани нефропатия, қон босими, буйрак, юрак қон томир касалликлари бўлиб, ҳомиланинг оғир ўтишига сабаб бўлади.

Ҳомиланинг вақтдан ўтиб туғилишида чақалоқда турли кўнгилсиз ҳодисалар рўй беради. Туғруқ вақтида онага салбий таъсир бўлади, турли кўнгилсиз асоратлар беради. Ҳомиланинг вақтидан ўтиб туғилиши кўпинча она ўттиздан ошган, биринчи фарзандга кўзи ёриётган, кўп туққан оналарда учрайди. Шунинг учун ҳам ҳомиланинг вақтидан ўтиб туғилиши патологик ҳомиладорлик ҳисобланади. Агар хотин-қизлар консультациясида бу ҳол аниқланса, у вақтда она дарҳол туғруқхонага ётқизиб даволанилади.

Бола туғилгандан сўнг ҳомиланинг вақтидан ўтиб туғилганлигини аниқлаш осон: йўлдошдаги ўзгаришлар, бош суяклари қаттиқ, териси бир оз кўчган бўлиб, вазни айрим вақтларда оғир бўлиши мумкин.

Шуни ҳам айтиш керакки, чақалоқнинг чилла даврида она организмида турли кўнгилсиз асоратлар бўлиши мумкин. Онани ва чақалоқни педиатр врач кўриб, чилла даврининг касалликларидан сақлаши керак.

Оналар ҳомиланинг вақтидан ўтиб туғилишининг олдини олишлари учун хотин-қизлар консультациясига ўз вақтида учрашиб туришлари керак.

С. ИСМОИЛОВА,
медицина фанлари доктори.

СЎРАГАН ЭКАНСИЗ...

ГАЗЕТХОН САВОЛЛАРИГА ЖАВОБ

У. ИСАНБОЕВ: Менга майда яралар тошиб туради. Айрим одамларнинг маслаҳати билан қон ҳам алмаштирдим. Сира кор қилмади. Буни даволатиш учун қаерга мурожаат этишим мумкин?

Бу саволга ички касалликлар бўйича тажрибали мутахассис Бурхон Исмонбеков қуйидагича жавоб беради:

— Одам баданига тошадиган ҳуснбузар, чипқон ва бошқа ярачақалар турли касалликлар натижасида келиб чиқади. Бундай ҳолат қабзиятда ҳам бўлади. Қабзият келиб чиқишига эса нотўғри овқатланиш, ҳадеб бир хил овқат ейиш, ичкилик ичиш сабаб бўлади. Касаллик сабабларини эса фақат мутахассис врачгина аниқлайди ва тўғри даво қилади. Шунинг учун, яра тошиб юрадиган кишилар ўзларини ички касалликлар ва тери касалликларини даволовчи врачга кўрсатиб маслаҳат олишлари лозим.

* * *

К. ҲОЛМУҲАМЕДОВА, А. СОБИРОВ: Қон касаллигига чалинган беморлар даволаниш учун қайси соҳадаги мутахассисга мурожаат этишлари мумкин? Камқонли болалар учун пойтахтимизда алоҳида санаторий борми?

Жавоб: Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш министрлиги оналар ва болалар соғлиғини муҳофаза қилиш бош бошқармасидан маълум қилишларича, бундай беморлар доимо гемотология бўйича шуғулланувчи врачлар билан маслаҳатлашиб туришлари керак. Шу соҳа бўйича бош мутахассис, профессор А. Тўраевдир. А. Тўраевнинг иш жойи пойтахтимиздаги 5-болалар касалхонасида бўлиб, у ерга 4, 17-автобус, 17-троллейбус ва 13-трамвайда бориш мумкин.

* * *

Д. НИҒМОНОВА, Н. ФАИЗИЕВ, Т. ШАРИПОВ: Сочга қазғоқ тушса, уни қандай кетказиш керак? Шунингдек, муддатидан илгари оқарган сочни даволаса бўладими?

Жавоб: шаҳар тери ва таносил аъзолари касалликлари диспансеридан маълум қилишларича, агар одамда юқоридаги ҳолатлар содир бўлса, бундай кишилар ўзларини тери касалини врачга кўрсатиб фойдали маслаҳатлар олишлари керак. Бундай мутахассислар ҳар бир райондаги тери касалликлари диспансерида бор. Масалан, С. Раҳимов районидаги диспансер Сағбон кўча, «Олча» проездига жойлашган бўлиб, у ерга 38, 49, 59, 76-автобусларда бориш мумкин.

* * *

С. ВОҲИДОВ: Юзга тушган доғни кетказиш мумкинми? Бунинг учун қаерга бориш керак?

Жавоб: Агар юзга доғ, сепкил ва ҳуснбузар тошса, уни даволаш мумкин. Бунинг учун республика косметик шифохонаси мутахассисларига учрашиш керак. Бу шифохона ЦУМнинг янги павильони ёнига жойлашган.

* * *

К. ЮСУПОВ: Агар ўсмирларнинг бўйи ўсишдан орқада қолаётган бўлса, уни даволатиш учун қаерга мурожаат этиш керак?

Бу саволга медицина фанлари кандидати, эндокринолог **Раъно Муродовна Ҳошимова** қуйидагича жавоб беради:

— Бўйнинг ўсиб кетиши ва орқада қолиши, озғинлик ва семизлик каби нуқсонлар билан эндокринологлар шуғулланиб, бу соҳада илмий-тадқиқот ишлари олиб бормоқдалар. Улар беморларни дори-дармонлар воситасида даволаш билан бирга, даволаш физкультурасидан ҳам самарали фойдаланишмоқда. Даволашнинг комплекс бу усули яхши натижа бермоқда. Шифо топишни истаганлар ўзларини эндокринология врачларига кўрсатиб, тўғри маслаҳатлар олишлари мумкин.

* * *

А. ОДИЛОВ: Ўсимликлардан тайёрланган шифобахш дориларни қаердан харид қилиш мумкин?

Жавоб: Ўсимликлардан тайёрланган дори-дармонларни пойтахтимиздаги деярли ҳамма дорихоналардан харид қилиш мумкин. Бундай дориларнинг энг кўп тури Охунбобоев майдонидаги Марказий дорихонада ҳамда «Марказ— 15» кварталидаги махсус дорихоналарда бор.

* * *

Ҳ. АХМАДЖОНОВА: Пойтахтимизда тишни оғриқсизлантириб оладиган махсус поликлиника борми?

Жавоб: Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги даволаш ва профилактик ёрдам кўрсатиш бош бошқармасидан маълум қилишларича, шундай поликлиника бор. Бу поликлиника Тошкент Давлат медицина институтида жойлашган. У ерга 3, 4-трамвайлар ҳамда 3, 28, 80-автобусларда борилади. Мазкур поликлиникага боришдан олдин, турар жойдаги поликлиникадан йўлланма олишни унутманг.

Жавобларни
Ю. АҲРОРОВ ва
Т. РАСУЛЕВ
ёзиб олишди.

РОМЕН РОЛЛАН НОМИДА

Днепропетровсклик темирйўлчилар ҳаваскор хор капелласининг биринчи концертида бундан ярим аср аввал янграган машҳур «Марсельеза» шу коллективнинг В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигига бағишланган айрим программасига киритилди.

Ишчи ансамбли таржимаи ҳолининг саҳифаларидан бири шу революцион қўшиқ билан боғланган. 1935 йилда темирйўлчиларнинг Москвада берган ижодий ҳисоботи чоғида тингловчилар қаторида Ромен Роллан ҳам бўлган эди. Франция ёзувчиси ҳаваскор хор ижрочилари санъатига юксак баҳо берганди.

Днепропетровсклик Р. Ролланга мурожаат этиб, Совет Иттифоқи билан Франция халқлари дўстлиги шарафига капелла унинг номида бўлишига ижозат сўрадилар. Ёзувчи рози бўлди. «Дўстлигингиздан миҳоятда мутассир бўлдим, сизга ўз номимни бераётиб, ўзимни сизнинг меҳнатингиз, шодиёна турмушингиз қатнашчисидек ҳис қиламан»,— деб ёзган эди у украиналик ишчиларга. (ТАСС).

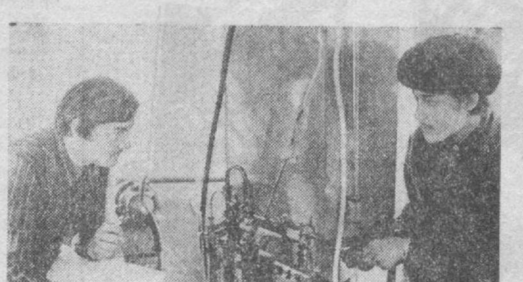

ОЛИМЛАР ЛАБОРАТОРИЯСИДА

ГАЗ КОНДЕНСАТИ—ЁНИЛҒИ

Тошкент автомобиль йўллари институтининг бир группа ёш олимлари дизель двигателли шаҳар пассажир автотранспортида ёқилғи-газ конденсатидан фойдаланишга доир доир тажрибаларни бошлаб юборди.

Конденсат — табиий газ олишда ҳосил бўладиган қўшимча маҳсулотдир. Ҳожати бўлмаганлиги сабабли уни ёқиб юборишар эди. Эндиликда ана шу конденсатдан халқ хўжалигида фойдаланиш йўли топилди.

Автомобиль йўллари институтининг олимлари институт ректори, техника фанлари доктори А. Муталибов бошчилигида ана шу проблемани ҳал этиш устида узоқ шуғулландилар. Улар турли газ конларидаги конденсатларни ҳам физик, ҳам химик жиҳатдан комплекс равишда тадқиқ этдилар, улардан газ конденсат ёнилғи олишнинг оптимал усулларини ишлаб чиқдилар. Дастлабки тажрибалар янги ёнилғидан фойдаланганда чиқинди газларнинг токсиклиги 30—40 процент, улардаги дуднинг 50 процент камайишини кўрсатди. Бу ҳавонинг тозалиги учун курашда муҳим кўрсаткич ҳисобланади.

СУРАТЛАРДА: инженер-механик Г. Костромитин ва лаборант Р. Рўзиев автобус салонида ўрнатилган прибор орқали янги ёнилғининг сарфини кузатишяпти; газ-конденсат ёнилғи синовдан ўтказилаётган автобус-лаборатория. Приборларнинг бир қисми автобус салонидан ташқарига чиқарилган.

Г. Пун фотолари.

(ЎзТАГ).

Тақриз

МУСИҚИЙЛИК СЕҲРИ

Баъзи қаламкашларни Ватанга ўз меҳр-муҳаббатини ифода этиш истаги шеър ёзишга ундаса, айримлар шеърга ҳавас қўйиш туфайли ватанпарварга айланадилар. Зеро шеъриятда Ватан туйғуси, Ватан образи асосий ўрин тутади. Шеър ва Ватан шакл ҳамда маъно жиҳатидан узоқ тушунчалар бўлсада, улар шоир руҳиятида бирлашиб яшайдилар.

Асқар Қосимов Ватанга меҳри баландлиги туфайли шеърга ҳавас қўйган, бора-бора шеър ва Ватан туйғуси қалбида уйғунлашиб кетган шоирлардан. Қулоғи классикларимизнинг мусиқий ва латиф мисраларига ўрганган, қалби улар ифодалаган туйғуларга ошно бўлган Асқар университетда ўқиш даврида 30-йилларда яшаб ижод қилган Боту, Сўфизода, Авлоний каби шоирларни ҳам суюб мутолаа этган, улар қўллаган турли шаклларга маҳлиё бўлган, таъсирланган, ўзи ҳам шунга яқинроқ шаклларда ижод қила бошлаган эди. Шоирнинг бу интилишлари «Фаввора», «Мовий осмон» тўпламларида озми-кўпми кўринган эди. Ғ. Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти ўтган йили чоп этган шоирнинг «Замин кўрки» тўпламида мусиқийлик, шаклий ўзига хослик янада яққолроқ намоён бўлибди.

Асқарнинг юксак бадиийликка ва ўзига хос мусиқийликка эришишдаги муваффақиятлари «Акс садо», «Ирмоқлар», «Занжи», «Бу кўнгил мулкида»..., «Эзгу ният» каби кўплаб шеърларида аниқ кўзга ташланади. Уларда шоир фикрни нафосатли ва мусиқий мисраларга жойлаб, ҳар бирига ўзига хос шакл беради. Тўғри, шоир баъзан шаклнинг ўйноқилигига маҳлиё бўлиб, мазмунни унутган пайтлари ҳам бўлади. Аммо энг яхши шеърларида шакл ва оҳанг фикрни бор нафосати ва гўзаллиги билан ифодалашга хизмат қилганини кўрамиз. «Акс садо»да шоир вафодор дўстларидан узоқлашиб, дунё ташвишларидан кўнгли бир зум хит бўлган лирик қаҳрамоннинг кайфиятини бермоқчи бўлади. Албатта бу кайфиятни шоир лирик монолог шаклида ҳам ифодалаши мумкин эди. Бироқ бунда шеър шунга яқин кайфиятни ифодалаган асарларга ўхшаб кетар, мазмундаги оригиналлик, лирик қаҳрамоннинг руҳиятидаги ўзига хослик очилмай қоларди. Қофияланишдаги ўзига хослик, сатрлардаги мусиқийлик ва воқеъликдаги ҳодисалардан (масалан, акс-садо ҳодисасидан) ўринли фойдаланиши туфайли муаллиф бироз тенти ва чўрткесар қаҳрамоннинг руҳиятини очиб бера олган:

Тоғ бошида турдим кузатиб,
Жуда кичик кўринди бу Ер
Қўлларимни кўкка узатиб,
Дедим: «Яхши ёронлар қани!»
Овозимни бироз тузатиб
Қайтиб келган акси садо дер:
— Ҳоҳ-ҳо, яхши ёронлар қани!!».

Шеър худди шу хил тўртта банддан ташкил топган. Уларда лирик қаҳрамон ёшликда жуда кўп нарсаларни орзу қилганини, юрти учун унча-мунча хизмат этганини айтади ва «умид-армонлар қани?», «Ақли ҳайронлар қани?» каби саволларни ўртага ташлайди. Акс-садо қаҳрамон овозини қайтариши билан саволлар табиий равишда яна такрорланади. Қайта такрорланган бу сўзлар эса фикрни янада кучайтиришга, ўз ёр-дўстларидан узоқлашган кўнгли ярим лирик қаҳрамоннинг руҳий дунёсини кўрсатишга хизмат қилади.

«Бу кўнгил мулкида...» деб бошланадиган шеърда ҳам оригинал вазн ва оҳангларга, теша тегмаган қофияларга дуч келамиз.

Асқар Қосимов бир қатор шеърларида қаҳрамони руҳиятидаги «тебраниш»ларни ифодалаш учун оригинал шакл, оҳорли вазнлардан фойдаланса, бошқаларида янада ўзгачароқ йўлдан боради. Гап унинг бармоқ вазнида ёзилган «Изланиш», «Баҳор ҳазили», «Занжи» каби шеърлари ҳақида кетмоқда. Улар поэтик мазмунидан ташқари яна икки жиҳати — ички қофиялари ва радифнамо жуфт қофиялари билан ҳам ажралиб туради.

Маълумки, ички қофиялар ва радифнамо жуфт сўзлар халқ қўшиқларида («Ёр-ёр», «Нима-нима-нима дейсиз?»), ўтмиш ва совет шоирларининг шеър ва ғазалларида (Алишер Навоийнинг ва Миртемирнинг яли-яли радифли асарларини эсланг) анча-мунча учраб туради. Бу хил қофиялар шеърга ўйноқилик бахш этиш билан бирга фикрнинг ёркин ва тушунарли бўлишига ҳам ёрдам беради. Бироқ бунда фақат вазн ва оҳанггагина эмас, ички қофияларга, радифнамо сўзларга ҳам алоҳида эътибор бермоқ лозим. Зеро шеърнинг муваффақияти шу икки унсурга кўп жиҳатдан боғлиқ. Шоир жуфт радиф-қофиялардан асосан тўғри ва унумли фойдаланади. Унинг дастлабки тўпламидаги «Ер-ёр», «Ўтинч», «Ёмғир» каби шеърлари, «Замин кўрки»даги юқорида номлари саналган асарлари бундан далолат беради. Жумладан, «Изланиш»да шундай мисралар бор:

Тинч оқар Калковуз бўйида,
Барқ урар райҳона-райҳона.
Ҳаёлим бир назм куйида,
Гоҳ чиқар сайҳона-сайҳона.

Бу мисралар ички қофиялари (оқар-чиқар) ва радифнамо жуфт қофиялари туфайли ажиб бир мусиқийлик касб этган. Бироқ шоир кейинги сатрлардан айримларида радиф-қофияларни асарга зўрлаб киритганга ўхшайди. Айтайлик: «Қиллари титраган созим бор», деган ажойиб мисрадан кейин шоир: «Инграй ҳей, жайрона-жайрона», дейди. Жайрона алоҳида олганда оҳангдор сўз. Бироқ у маъно жиҳатидан «қиллари титраган соз»дан анча узоқ тургани учун улар бир-бирига сингишмайроқ турибди...

Асқар баъзи шеърларида нусрат, фикрат, талхвор, ҳафифлик сингари, классик адабиётимизда кўп учрайдиган сўзларни ўринли қўллайди. Бу фактнинг ўзи ҳам унинг адабиётимизни, тилимизни Усмон Носир айтганидек, бемеҳнат севмаётганини билдиради.

«Замин кўрки»дан Асқарнинг «Само сирлари» номли биринчи фантастик-драма т и к достони ҳам ўрин олган. Достонда шоирнинг драматик коллизиялар ярата олиш, илмий-фантастика воситаларидан (хабарловчи аппарат ва роботлар, ўтмиш аср кишисини тирилтириш) фойдаланиш маҳорати яхши намоён бўлган. Техника билимдони Бамбарун, руҳ олими Кант образлари айниқса муваффақиятли чиққан. Бу образлар орқали ифодаланган — ақлан ва руҳан етук одамларгина инсониятни ҳалокатдан асраб қолади — деган фалсафа ўқувчига етиб боради. Муаллиф асарнинг кейинги нашрларида қаҳрамонлари характерини, руҳиятини борлигича, чигаллигича кўрсатишга интилса, айрим (масалан, Жақир ва она юрт билан боғлиқ) эпизодларни янада теранлаштирса яхши бўларди. Асқар Қосимов бундай меҳнатдан қочмаслигига умид қилиш мумкин. Зеро у ўз ижодига ҳам, бошқаларнинг асарларига ҳам танқидий кўз билан қарай оладиган шоирдир.

Ботир НОРБОЕВ.

ТО СПРАВКАЛАР БЮРОСИ

ХАТЛАРГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

С. МАДРАҲИМОВ: Фамилиям бобомнинг номида. Фарзандимга отамнинг исмини фамилия қилиб қўйишим мумкинми?

Жавоб: Ўзбекистон ССР никоҳ ва оила тўғрисида кодекснинг 26-моддасига биноан, болага туғилганлиги тўғрисидаги актни қайд этиш пайтида ота-онасининг фамилияси берилади, агар улар бир хил фамилияда бўлсалар. Агар ота-она бир хил фамилияда бўлмаган тақдирда, болага ота-онанинг розилигига қараб, ота ёки онанинг фамилияси берилади. Агар ота-она ўртасида у ёки бу томонга розилик бўлмаса, болага ота ёки онанинг фамилияси берилиши масаласини васийлик органи белгилаб беради.

Болага ота-онасининг розилигига қараб исм қўйилади, отасининг номи (отчество қилиб) ёзилади.

∴ ∴ ∴

С. АНВАРОВ: Учувчи бўлишни орзу қиламан. Бу касбни қаерда ўрганиш мумкин?

Жавоб: Учувчиликка одатда ҳарбий билим юртлари, ҳарбий олий ўқув юртлари ва академияларга ҳарбий комиссариатларнинг йўлланмаси билан қабул қилинади. Шундай экан, Сиз ҳам ўзингиз яшаётган район ҳарбий комиссариатига мурожаат қилишингиз лозим. Бу ерда махсус медицина комиссияси саломатлигингизни кўрикдан ўтказади. Саломатлигингиз ҳар жиҳатдан яхши бўлса, комиссия ҳарбий комиссариатга Сизни ўқишга юбориш учун йўлланма беришни тавсия этади.

Ҳарбий комиссариат ходимлари мамлакатимиздаги қайси шаҳарларда учувчилик касбини ўргатувчи билим юрти борлиги, у ерга қандай бориш мумкинлиги ҳақида батафсил маълумот беришади.

∴ ∴ ∴

С. НАБИЕВ, Р. УМАРОВ: Биз мотоцикл ва автомобиль пойгаси бўйича ўтказиладиган мусобақаларда қатнашишни яхши кўрамиз. Бунинг учун нима қилишимиз керак?

Жавоб: Киров, Октябрь, Собир Раҳимов, Ҳамза, Чилонзор, Фрунзе районлари ДОСААФ комитетлари қошидаги спорт-техника клубларида автомобиль ва мотоцикл ҳайдаш сирлари ўргатилади. Айни пайтда бу клубларда мотокросс ва автомобиль пойгасида қатнашиш бўйича ҳам малака ҳосил қилиш мумкин. Клубларга 18 ёшга тўлганлар қабул қилинади.

∴ ∴ ∴

Б. ДАДАЖОНОВ: Бир мамлакатнинг терма командаси составида Жаҳон ва Европа биринчилиги саралаш ўйинларида қатнашган футболчилар шу мамлакатнинг Олимпиада терма командасига аъзо бўлиши мумкинми?

Жавоб: Футбол бўйича Жаҳон биринчилигининг саралаш ўйинлари ва финал беллашувларида бирон бир мамлакат терма командаси составида ўйнаган спортчи шу мамлакатнинг Олимпиада командасига аъзо бўлиши мумкин эмас. Бу нарса тақиқланган. Бироқ, терма команда составида Европа биринчилигининг саралаш ўйинларида қатнашган спортчи Олимпиада терма командасига ҳам аъзо бўлиши мумкин.

∴ ∴ ∴

Ф. САМАДОВ: Спорт ўйинларидан бири бўлган футбол билан шуғулланмоқчиман. Шаҳримизда футбол сирларини ўргатадиган секция ёки тўгарак борми?

Жавоб: Волгоград кўчасидаги 81-уйда жойлашган «Меҳнат резервлари» кўнгилли спорт жамиятида футбол секцияси ҳам мавжуд. Секцияга белгиланган тартибга кўра ўн икки ёшгача бўлган болалар қабул қилинади. 77-07-47 рақамли телефонга қўнғироқ қилиб, ўзингизни қизиқтирган масала бўйича қўшимча маълумотлар олишингиз мумкин.

Ҳамшаҳарларимиз хизматида

БУЮРТМА БЎЙИЧА

Агар Сиз машинангизни қуёш нурларидан, ёмғир ва қордан сақламоқчи бўлсангиз, яхшиси унга мослаб ғилоф тиктиринг. Шаҳримизда машиналарга ғилофлар тикиб берадиган махсус устахоналар ишлаб турибди. «Сервис» фирмасининг шундай устахоналаридан бири Кабпуков кўчасидаги 17-уйда жойлашган. Халқлар дўстлиги проспектидаги 2-уйда, Жаҳон Обидова кўчасидаги 141-уйда ҳам шундай устахоналар бор. Бу устахоналарда кресло, диван, стуллар, пианиноларга ҳам ғилофлар тайёрлаб берилади.

Уй-рўзғор ташвишида

Биллур буюмларни тозалаш

Биллур қадаҳ, гулдонлар озгина синька ёки бўр қўшилган совунли совуқ сувда ювилиб, зиғир толадан тўқилган ёки жун латта билан артиб қуритилади. Гулдон сирка билан артилса, оқ ғубори кетади.

Хўш, чинни буюмларни қандай тозалаш мумкин? Чинни, фаянс ва мармар буюмлар новшадил спирти (бир литр сувга бир чой қошиқ) қўшилган совунли илиқ сувда ювилади. Буюмга хўл тиш порошоги суриб, қуриганидан кейин қуруқ латта билан артиб ташланса, буюм ярақлаб кетади.

Хира тортган чинни идишлар ичимлик сода ёки сирка томизилган туз билан ишқаб тозаланади.

Зарҳал чинни идишларни содали сувда ювиш ярамайди.

Сопол идиш, айниқса сирланган сопол идишни ишлатишдан олдин сирка солинган тузли сувда яхшилаб қайнатиб олиш керак. Бундай идиш ишлатилганидан кейин совунли иссиқ сувда ювилиши, ўтин кули ёки майда қум билан ишқалаб тозаланиши лозим.

Асримиз мўъжизалари

НИШТАРДАН ЎТКИР, ҚИЛДАН ИНГИЧКА

Газетамизнинг шу йилги 15 январь сонида «Асримиз мўъжизалари» рубрикаси остида «Коинот калити» мақоласини босган эдик. Мақолада кўпчилик томонидан «мўъжиза» деб эътироф этилган спектрал анализ усули, бу усул воситасида самовий жисмларнинг табиати, физик-кимёвий хусусиятлари ва бошқалар тўғрисида муҳим ва аниқ хулосалар чиқариш мумкинлиги тўғрисида гапирилган эди. Бугун ўша суҳбатимизни давом эттирамиз.

Бу йил — асримиз мўъжизаларидан яна бири бўлган лазерларнинг ўзига хос юбилей йили. Бундан роппа-роса 20 йил муқаддам биринчи оптик квант генератори ёки лазер қурилиб, ишга туширилган эди. Шу давр ичида лазерлар турмушнинг барча жабҳаларига шу қадар кенг жорий этилдики, илм-фанда камдан-кам кашфиётга бундай муваффақият ёр бўлади.

«Бир куни кўзим столда турган ёғчироққа тушиб қолди,— деган эди Т. Н. Қори-Ниёзий.— Бу ёғчироқ бизнинг оиладан қолган ягона ёдгорлик бўлгани учун мен уни ҳамма вақт кўз олдимда, иш столим устида сақлаб келаман. У менинг учун ғоят табаррук, чунки мен ана шу чироқнинг хира ёруғида дунёга келганман ва болалик йилларим ҳам, асосан, шунинг атрофида ўтган.

Чироқ столимдаги электр лампа ёнида турибди. Шунинг учун кўзим гоҳо ёғчироққа, гоҳо электр лампага тушиб қолади».

Қори-Ниёзий билан бир кунда академикликка сайланган шоир Ғафур Ғулом кекса замондошининг кўнглидан шу ҳолатда нималар ўтганлигини гўё билгандай ёзган эди:

Алишер бобонинг холис нияти
Бизнинг асрларда ҳаётга кўчди.
Ильичнинг юз минг вольт
чироғи ёниб,
Бойқаро саройин шамлари
ўчди.

Совет ҳокимияти йилларида республикамиз ҳаётида юз берган буюк ўзгаришлар тўғрисида жуда кўп сўзлаш мумкин. Аммо Ғ. Ғулом бир неча саҳифада айтиш мумкин бўлган гапни шу тўрт мисрага жо қила билган.

Ёруғлик нури, унинг манбаи қадим замонлардан буён турли халқлар томонидан эъзозланиб келади. Жумладан, ўзбеклар ҳам нурнинг тириклик манбаи эканини жуда чуқур англаганликларидан ўғил болаларга ҳам, қизларга ҳам «нур» сўзи билан боғлиқ исмлар қўйишган, олижаноб, истараси иссиқ одам тўғрисида сўз кетганда «юзидан нур ёғилиб туради» дейишган.

Ёруғлик нури, Қуёш ва кишиларнинг кўриш қобилиятини ўрганишга деярли бутун умрини бахшида этган академик С. И. Вавилов «Кўз ва Қуёш» номли ажойиб асарида бундай дейди: «Нур жуда катта масофа орқали Қуёшдан Ерга энергия олиб келади. Қадимги замон кишилари ҳам буни билишган, тўғрироғи, ҳис этишган».

«Қадимги замон кишилари» деганда дарҳол кўз ўнгимизга машҳур юнон физиги Архимед келади. Оптикага оид деярли ҳар бир китобда милоддан аввалги 214 йилда юнонлар Архимед раҳбарлиги остида Сиракузага бостириб келаётган римликлар флотини ёндириб юборганликлари тўғрисида гапирилади. Архимед кўрфазга тумонат хотин-қизни йиғиб, нима қилиш кераклигини уларга уқтирибди. Аёллар қўлига биттадан кўзгу олиб, қуёш нурининг шуъласини душман кемалари елканларининг маълум бир нуқтасига туширишган. Натижада ўша нуқта аста-секин қорайиб, енгил шабада туриши биланоқ лов этиб аланга олиб кетган. Кемалари бирин-кетин ёниб кетаётганидан саросимага тушиб қолган душман чекинишга мажбур бўлган. Архимед номи билан боғлиқ бу гаплар кейинги пайтларгача шунчаки бир ривоят деб келинар эди. Лекин сўнгги йилларда олимлар томонидан қўлга киритилган далиллар Архимед ҳақиқатан ҳам душман кемасини ёндириб юборганлигини тасдиқлади.

«Ишончим комилки,— дейди таниқли америка физиги Ж. Пирс,— катта стадионга тўпланган барча футбол ишқибозларининг қўлига биттадан кўзгу бериб қўйиса, шу кўзгулар ёрдамида ажойиб қуёш печкаси ҳосил қилиш мумкин бўларди. Агар барча ишқибозлар қуёш нурининг шуъласини бир нуқтага, масалан, ўзларига ёқмаган судьяга қаратсалар, уни бир зумда ёқиб юборишлари мумкин бўларди». Атоқли физик ўзининг шу ҳазил гапларидан кейин бир нуқтага тўпланган нур қандай мўъжизалар ярата олишини кўрсатувчи ғоят жиддий формулалар келтиради. Яхшиямки, футбол ишқибозларининг ҳаммаси ҳам оптика қонунларидан бирдек хабардор эмас, акс ҳолда... Ҳа, нур билан ўйнашиб бўлмайди.

Дарвоқе, Ўрта Осиё олимлари қавариқ ёки ботиқ шишаларнинг қуёш нурини бир нуқтага тўплаш хусусиятига эга эканлигини илк ўрта асрлардаёқ билишган. Масалан, Абу Али ибн Сино «Донишнома» асарида ёзади: «Заррабин остига қўйилган нарса шу боисдан ёна бошлайдики, унда ҳамма томондан келаётган нур бир нуқтага тўпланади. Бу нуқта ниҳоятда ёруғ бўлади, бинобарин, қаттиқ қизийди».

Ёруғлик нури фақат ёндириш хусусиятига эга бўлиб қолмасдан, кундалик турмуш учун ниҳоятда зарур ишларни бажармоқда. Масалан, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг гелиотехника бўлимида қуёш нурларидан фойдаланиш ҳисобига ишлайдиган қуёш ўчоғи, сувни иситиб ва чучитиб берадиган, турар жой биносини иситадиган қурилмалар, қуёш энергиясини электр энергиясига айлантириб берадиган машина, қуёш холодильниги ва бошқалар яратилган.

Маълумки, қуёш нурлари ва умуман ҳар қандай ёруғлик нури, аввалам бор энергия демакдир. Кейинги йилларда авж олган энергия танқислиги туфайли энергиянинг янги-янги манбаларини излаб топишга қаратилган тадқиқотлар бутун дунё бўйича кенг қулоч ёзди. Бундай кўламдаги изланишлар нурнинг табиатини янада чуқурроқ ўрганиш борасида ҳам олиб борилди, албатта. Чунки С. И. Вавилов айтганидек, «...нурни, унинг табиати ва моҳиятини ўрганиш тарихи ҳали асло тугаган эмас; келгусида фанни бу соҳада янги кашфиётлар кутмоқда, биз ҳақиқатга тағин ҳам яқинлашиб борамиз, техника эса янги-янги воситалар билан бойийди». Бу сўзлар «Кўз ва Қуёш китоби»нинг охирги, автор ҳаётлик чоғида чоп этилган нашрдан (1950 йил) олинди.

Орадан атиги бир неча йил ўтгач, Вавиловнинг бу гаплари тўла тасдиқланди. Лазерлар Вавилов илмий башоратининг дастлабки меваси бўлди. Лазерларнинг яратилиши билан физиканинг ёруғлик ҳодисаларини ўрганувчи бўлими — оптикада янги боб очилди, улар фан ва техникада чинакам инқилоб ясади, бу инқилоб ҳамон давом этмоқда.

Одатда, лазер нурлари тўғрисида гап кетганда машҳур совет ёзувчиси А. Н. Толстойнинг «Инженер Гариннинг мўъжизаси» номли романини тилга олишади. Афсуски, Алексей Толстой «гиперболоид» деб атаган лазер вужудга келишидан, унинг романи асосида фильм яратилишидан олдин ёзувчи оламдан ўтди. Лекин эски китобларда, халқ ўртасида оғиздан-оғизга кўчиб юрган ривоятларда аллақандай «сеҳрли» нурлар ҳақида сўз юритилади. Масалан, бир ривоятда нақл қилинишича, Искандар Зулқарнайн Ҳиндистонни забт этганидан кейин, бу ерда одамнинг гуноҳсиз ёки гуноҳкор эканлигини аниқлаб берадиган тож бормиш, деган гапни эшитиб қолади. Агар гуноҳсиз одам ана шу тожни кийса, ҳеч нима бўлмас эмиш, гуноҳи кўп одам кийса, ажалидан беш кун бурун ўлармиш. Ўзини адолатли ва покдомон ҳукмдор деб билган Искандар тожни кийиб, сайҳон бир ерга чиқибди-да, тўпланган халқ олдида ғурур билан у ёқдан-бу ёққа юриб, ўзининг «гуноҳсиз»лигини намойиш қилибди. Шу воқеадан кейин Искандар оғир мия касалига чалиниб вафот этганмиш. Ҳақиқатда-ку ундай бўлган эмас, албатта. (Аслида Искандар Зулқарнайн ўт пуфагининг оғир касалликка чалиниши оқибатида оламдан ўтган. Лекин гап бунда эмас). Шуниси қизиқки, ривоятда айтилишича, Искандар кийган тожга ёқут тошлар қадалган бўлиб, бу тошларга тушган қуёш нури Искандарни мия оғриғига мубтало қилган эмиш. Гўё ёқут тошлар ўзига хос лазер вазифасини ўтаганмиш. Бу афсонада қадимги замон кишиларининг ёқутга хос ноёб хусусиятлардан ҳайратланиш, уни сеҳрли бир нарса деб билиш туйғуси ўз инъикосини топган бўлиши керак. Мана, масалан, Абу Райҳон Беруний ёқут тўғрисида нима дейди: «Ёқут бошқа қимматбаҳо тошлар ичида биринчиси, энг чиройлисидир». Ҳаммадан қизиғи шундаки, 1960 йили яратилган дунёдаги биринчи лазерда ҳам ёқут энг муҳим элемент— актив муҳит бўлиб хизмат қилган.

Лазер— кўзга кўринадиган, инфрақизил ва ультрабинафша диапазондаги электромагнитавий нурланиш манбаи бўлиб, атом ва молекулаларнинг мажбурий нурланишига асослангандир. «Лазер» сўзи «мажбурий нурланиш туфайли ёруғликнинг кучайиши» деган маънони билдирувчи инглизча жумланинг биринчи ҳарфларидан ясалган.

Мажбурий нурланиш ҳодисасини ҳосил қилиш мумкинлигини асримизнинг буюк физиги А. Эйнштейн 1905—1917 йиллардаёқ башорат қилган эди. Агар квант системаларга нур таъсир эттирилса, улар ўзидан электрмагнит нурлар чиқаради. Бу ҳодиса мажбурий нурланиш деб аталади. Мажбурий нурланишда ажралиб чиқадиган фотонлар (ёки квантлар, яъни нур зарралари) частотаси, йўналиши ва қутбланиши жиҳатдан уларни нурланишга мажбур қилаётган фотонларга мувофиқ келади.

1940 йилда совет физиги В. А. Фабрикант А. Эйнштейннинг ана шу назарий хулосаларидан келиб чиқиб, мажбурий нурланиш ҳодисасидан нур оқимини кучайтиришда фойдаланиш мумкин эмасмикан, деган тахминни ўртага ташлади. Урушдан кейинги йилларда бу ишларни муваффақиятли давом эттириш СССРда совет олимлари Н. Г. Басов ва А. М. Прохоровга, АҚШда Ч. Таунсга насиб этди. 1960 йилда Т. Майман (АҚШ) биринчи лазер аппаратини ясаб, ишга туширди.

1964 йили Н. Г. Басов ва А. М. Прохоровга ҳамда Ч. Таунсга квант электроникаси соҳасидаги ана шу ишлари учун физика бўйича Нобель мукофоти берилди.

Лазер нурининг «нолазер», яъни одатдаги нурдан асосий фарқи нимада? Кундалик турмушда фойдаланиладиган одатдаги нур (масалан, офтоб нурлари, прожектор, люминесцент лампаси ёки уйдаги лампочка нури) ҳар тарафга турли частотада тараладиган электромагнит тўлқинлардан иборат. Лазер нурлари эса фақат бир частотали тўлқинлардан таркиб топган бўлиб, улар фақат бир томонга йўналади. Бунда нурнинг йўл-йўлакай исроф бўлиши йўқ даражададир. Лазернинг яна бир муҳим хосияти шундаки, унда нур тарамлари бир-бирига монелик қилмайди, аксинча, бири иккинчисининг кучайишига ёрдам беради.

Биринчи лазер аппарати яратилгандан буён ўтган 20 йил ичида олимлар лазерлар қувватини тобора оширишга ҳаракат қилиб келдилар. Бугунги кунда лазерлар ёрдамида ҳосил қилинаётган ҳароратлар одатдаги иссиқлик манбаларининг ҳароратларидан миллиардлаб марта ва бундан ҳам зиёд ортиқдир.

Бугунги кунда лазерлар олимлар, инженерлар, саноат ва қишлоқ хўжалиги ходимлари, шифокорлар ва бошқа-бошқа соҳаларнинг вакиллари қўлида тенги йўқ қурол бўлиб қолди. Лазернинг «қўлбола қуёш» деб таърифланганлиги бежиз эмас.

Лазерлар электрон-ҳисоблаш машиналари назорати остида ишлаб, металларни автоматик равишда қирқиш, кесиш талаб қилинадиган пўлат ва алюминий тахталарни бичиш каби операцияларни одамдан кўра анча тез ва аниқ бажаради. Биологлар лазер нурлари ёрдамида тирик ҳужайра сирларини ошкор этмоқдалар. Кейинги вақтларда лазер нурлари ёрдамида металл чоклар пайванд қилинмоқда.

Хуллас, лазерлар турмушимизда шу қадар чуқур илдиз отдики, эндиликда уларга эҳтиёж сезмайдиган соҳа қолмади, десак сира муболаға бўлмайди.

Модомики, сўз лазерлар тўғрисида борган экан, уларни қўллаш мумкин бўлган яна бир соҳа тўғрисида ҳам икки оғиз гапиришга тўғри келади. Бу ерда биз лазерлардан ҳарбий мақсадларда фойдаланишни назарда тутаётирмиз. Ғарбдаги капиталистик давлатлар, биринчи навбатда бутун дунёда миршаб бўлиш даъвосини қилаётган Америка империализми лазер қуроллар ишлаб чиқишга зўр бермоқда. Пентагон генераллари ақл-идрокка зид, хатарли йўлдан кетяптилар. Асримиз мўъжизаларидан бири, инсон ақл-заковатининг ажойиб маҳсули бўлган лазер тинчликка, эзгуликка, одамларнинг оғирини енгил, мушкулини осон, ҳожатини равон қилишга хизмат этмоғи даркор.

А. МУҲАММАДҚУЛОВ.

СУД ЗАЛИДАН

ЙЎЛТЎСАРЛАР ЖАЗОЛАНДИ

Кундуз куни Юнусобод массивининг А—1 микрорайонидаги 103-уй атрофида санғиб юрган Б. Абдураҳмонов билан А. Халиловга пул керак бўлиб қолди.

— Нима қилсак экан?— дея ўйлашарди иккиси.

Шу пайт сўқмоқ йўлда 216-ҳунар-техника билим юртининг ўқувчилари кўринди. Абдуманноп олдиндан келишиб олинганидек, Баҳромнинг ишораси билан мўлжаллаб қўйилган жойга югурди.

— Анави ерда дўстинг чақиряпти сени,— деди Б. Абдураҳмонов йўловчига.

Босқинчи А. Халилов ўқувчи Асроровни уй панасида кутиб олди ва уни қўрқитиб қўлидаги «Ракета» соатини ва охирги 50 тийинини олди. Баҳром Абдураҳмонов эса ўқувчи Ҳасановнинг 3 сўмини шилиб олди.

Тушган ўлжалардан йўлтўсарларнинг кўнгли тўлмади шекилли, улар сўқмоқдан келаётган уч боланинг ҳам йўлини тўсишди.

Кўп ўтмай Юнусобод кўча, 1-тупик, 8-уйда турувчи 20 ёшли Б. Абдураҳмонов билан Агитская кўча, 17-уйда яшовчи 18 ёшли А. Халилов милиция ходимлари томонидан қўлга туширилди. Ўрта мактабни битирган, лекин фойдали меҳнат қилишга бўйни ёр бермай, текинхўрликни афзал кўрган бу икки безорининг қилмишларини гувоҳлар суд ҳайъати олдида рўй-рост очиб ташлашди.

Киров район халқ суди ҳайъати Б. Абдураҳмонов ва А. Халиловнинг ҳар бирини икки ярим йилдан муддатга озодликдан маҳрум этди.

Ҳ. МУИДИНОВ.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

* РЕКЛАМА * РЕКЛАМА * РЕКЛАМА * РЕКЛАМА *

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА— 19/III да **Кўрмайин босдим тиконни** (19.30), 20/III да **Ганг дарёсининг қизи** (19.30).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 19/III да **Нурхон**, 20/III да **Олифта**.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА —20/III да **Отасининг қизи** (19.00).

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— **Москва катта цирки артистларининг гастроллари** (19.30).

КИНО

19 МАРТДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ЭРТАЛАБКИ ҚЎРИҚ» —**Искра** (18, 19.45, телефон 39-11-76).

«КУЗГИ МАРАФОН» — **Тинчлик** (тоқ соатларда, телефон 53-86-07).

«БАҲОРГИ ЙЎЛЛАНМА» — **К. Ерматов номли** (тоқ ва жуфт соатларда).

«КЎҲНА КОМЕДИЯ» — **Лисунов номли** (тоқ соатларда).

20 МАРТДА

ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР:

«БУ ЕРДА ЛЕНИН ЯШАГАН»— **Фестиваль** (11.00).

«ЭГА БЎЛ, ИНСОН!» —**Восток.**

«ЛЕНИН ВА ТУРКИСТОН», «ҚАЛБЛАРИМИЗДА ЛЕНИН» — **Навоий номли.**

«ИНҚИЛОБ САРКАРДАСИ» — **Пионер.**

КИНОЛЕНИННОМА:

«РЕВЕЛЛИК АВГУСТ» — **Искра** (14.00).

«ИНҚИЛОБ ПОЕЗДИ»— **Искра** (19.45).

«ҚАЛБЛАРИМИЗДА ЛЕНИН» — **Навоий номли** (14.40).

«НЕВА ЧЕГАРАСИ» — **Ҳамза номли** (16.00).

«УМИД» — **Нукус** (10.00).

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«КУЗГИ МАРАФОН» — **Искра** (16, 18, 19.45), **Тинчлик** (тоқ соатларда, телефон 53-86-07).

«БАҲОРГИ ЙЎЛЛАНМА»—**К. Ерматов номли** (жуфт ва тоқ соатларда).

ДИҚҚАТ!

«СПРИНТ» БИЛЕТЛАРИ марказлаштирилган ҳолда «Спортлото» фирма киоскасида (метронинг «Ҳамза» станциясида)

АЛМАШТИРИЛАДИ

«СПОРТЛОТО» Ўзбекистон республика бошқармаси.

ТОШКЕНТ АВИАЦИЯ ТЕХНИКУМИ

қуйидаги фанлар бўйича ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

математика (ўзбек ва рус тилларида), **саноат ускуналарининг монтажи ва ремонти, стандартлаш асослари, техник механика.**

КОНКУРС МУДДАТИ — 1 АПРЕЛГАЧА.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Куйбишев кўчаси, 12-уй, кадрлар бўлими.

ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ ВА ТОШКЕНТЛИКЛАР ДИҚҚАТИГА!

Октябрь район Навоий кўчаси, 42-уйда

43—«ЎҚУВЧИ» ИХТИСОСЛАШГАН МАГАЗИНИ

ОЧИЛДИ

Ассортиментда кенг кўламда канцелярия ва мактаб-ёзув қуроллари бор.

«ТАШКНИГА» шаҳар китоб савдоси.

ТОШКЕНТ АВТОМОБИЛЬ ЙЎЛЛАРИ ИНСТИТУТИ (41-аудиторияда)

23 март соат 11.00 да

ФИЗИКА БЎЙИЧА

ОЛИМПИАДА ЎТКАЗАДИ

ОЛИМПИАДАДА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ МАКТАБЛАРНИНГ 10-СИНФ ЎҚУВЧИЛАРИ ҚАТНАШИШЛАРИ МУМКИН.

Олимпиада қатнашчилари олий ўқув юртларига киришда топшириладиган имтиҳонлар даражасидаги саволлар ва масалаларни ечадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, К. Маркс кўчаси, 32-уй, («Революция хиёбони» бекати), Телефон 33-47-68.

Тошкент шаҳар Октябрь районидаги 53-кечки ўрта мактаб томонидан **Юсупов Мирзақодиржон** номига берилган 843344 номерли йўқолган

АТТЕСТАТ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА

3—20 АПРЕЛЬ КУНЛАРИ

Ленинград давлат муз устида балетининг

ТОМОШАЛАРИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

ЛЕНИНГРАД ДАВЛАТ МУЗ УСТИДА БАЛЕТНИНГ СОЛИСТЛАРИ:

XI Олимпиада ўйинларининг ва жаҳон, Европа биринчиликларининг кумуш медаль совриндори, халқаро классдаги спорт мастери

Людмила СМИРНОВА

XI Олимпиада ўйинлари чемпиони, Жаҳон ва Европа биринчиликларининг тўрт марта чемпиони, СССРда хизмат кўрсатган спорт мастери

Алексей УЛАНОВ

РСФСРда хизмат кўрсатган артистлар:

Лариса ЛИТВИНЕНКО ва Ирина ФИЛИППОВА.

Томошалар соат 19.00 да, шанба ва якшанба кунлари соат 12.00 ва 19.00 да бошланади.

Шанба ва якшанба кунлари спектакль тугашига шаҳар транспортининг ҳамма турлари спорт зали олдига томошабинларни ташиш учун берилади.

Билетлар спорт зали, Свердлов номли концерт зали ва бошқа театрларнинг кассаларида ҳамда район кассирлари томонидан сотилади.

46-07-52, 46-03-12 телефон номерлари бўйича справкалар олиш мумкин.

СИЗ КОМАНДИРОВКАГА ЁКИ ИШ ЮЗАСИДАН БИРОН ЖОЙГА КЕТСАНГИЗ, ИШГА ЭРТА ТОНГДА КЕТИБ, КЕЧ ҚАЙТСАНГИЗ—БУНДАЙ ВАҚТДА КИМ УЙИНГИЗГА ҚАРАБ ТУРАДИ?

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг Ички ишлар бошқармаси ҳузуридаги

ИДОРАГА ҚАРАШЛИ БЎЛМАГАН СОҚЧИЛИК БОШҚАРМАСИДА

ташкил этилган шахсий ва жамоат мулкини қўриқлаш хизматидан фойдалансангиз, бу муаммони осонгина ҳал қилаоласиз.

Сизнинг мол-мулкингизни замонавий техника воситалари ёрдамида ишончли қўриқлаш кафолатини берамиз.

МАЪЛУМОТЛАР ОЛИШ УЧУН ТУРАР ЖОЙИНГИЗ ЯҚИНИДАГИ ИДОРАГА ҚАРАШЛИ БЎЛМАГАН СОҚЧИЛИК ХИЗМАТИНИНГ РАЙОН БЎЛИМЛАРИГА МУРОЖААТ ҚИЛИШИНГИЗ МУМКИН:

ЛЕНИН РАЙОНИ—Гречушкин кўчаси, 61-уй, Телефон: 91-23-36.

КИРОВ РАЙОНИ—София кўчаси, 11-уй. Телефонлар: 35-06-81; 35-00-97.

КУЙБИШЕВ РАЙОНИ—Черданцев кўчаси, 4-уй. Телефонлар: 66-28-78; 66-16-36.

ФРУНЗЕ РАЙОНИ—Б. Хмельницкий кўчаси, 61-уй. Телефонлар: 53-28-48; 53-28-52; 53-27-34.

ЧИЛОНЗОР РАЙОНИ—Волгоград кўчаси, 9-квартал. Телефонлар: 77-65-32; 77-76-28.

ОКТЯБРЬ РАЙОНИ—Самарқанд дарвоза кўчаси, Пармак тупиги, 100-уй. Телефон: 44-09-25.

ҲАМЗА РАЙОНИ—М. Ҳасанова кўчаси, 26-уй. Телефонлар: 96-30-37; 96-14-90; 96-39-22.

СЕРГЕЛИ РАЙОНИ—10-квартал, 63-уй. Телефонлар: 53-83-44; 53-81-28.

С. РАҲИМОВ РАЙОНИ—Сағбон кўчаси, 195-уй. Телефонлар: 46-28-00; 46-28-02.

А. ИКРОМОВ РАЙОНИ—Уйғур кўчаси, 557«а»-уй. Телефон: 46-85-63.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ ИЧКИ ИШЛАР БОШҚАРМАСИНИНГ ИДОРАЛАРГА ҚАРАШЛИ БЎЛМАГАН СОҚЧИЛИК БОШҚАРМАСИ.

ТУЗСИЗ НОН

Нон киши рационида ҳақли равишда энг асосий ўринни эгаллайди. Оқсил, углеводлар, калий, витаминлар, фосфор, минераллар ва кўпдан кўп бошқа фойдали моддаларга бой бўлган бу озуқа ниҳоятда тўйимли ва организм томонидан осон ўзлаштирилади.

«ТАШКЕНТХЛЕБ» ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ

НИҲОЯТДА ХИЛМА-ХИЛ НОН-БУЛКА МАҲСУЛОТЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРАДИ.

Уларнинг ассортиментида шунингдек, парҳезга муҳтож кишилар учун мўлжалланган хиллари ҳам мавжуд.

Буйрак, юрак-қон томир системаси ва бошқа касалликлар вақтида ош тузи қўлланишини чегаралаш тавсия этилади. Бу айни бир вақтда нон учун ҳам тааллуқлидир.

Тузсиз нон қорабуғдой ва буғдой унидан хамиртуруш ва сут ачитқиси қўшилиб тайёрланади.

Битта булканинг оғирлиги —500 грамм.

Баҳоси—14 тийин.

ТУЗСИЗ НОНЛАРНИ «ТАШХЛЕБТОРГ»НИНГ ҲАММА МАГАЗИНЛАРИДАН СОТИБ ОЛИШ МУМКИН.

«ТАШХЛЕБТОРГ».

«УЗТОРГРЕКЛАМА» телепрессагентлиги.

ТЕЛЕВИЗОР ЭКРАНИДА

19 МАРТ — ЧОРШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

15.00 Янгиликлар 15.20 «Беш йиллик яловбардорлари». Ҳужжатли фильмлар программаси: «Лавозимга қабул қилинди» (Экран), «Геннадий Баштанюк, бригадир» (Қозон киностудияси). 16.10 «Ўқитувчига —музика дарси». 17.15 «Шахмат мактаби». Разрядлилар учун. Эндшпиль. 17.45 «Горнчилар, қаердасиз!». 18.15 «Уфқ». «А. С. Пушкиннинг Мойкадаги уй-музейи». Ленинграддан олиб кўрсатилади. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Қишлоқ: ишлар ва муаммолар». Кўрсатувни журналист Ю. Д. Черниченко олиб боради. 20.00 Гитарада А. Фраучи чалади. 20.20 «Антарктика қиссаси». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси 1-серия. «Мосфильм» Давлат телерадиосининг буюртмасига биноан, 1979 й. 21.30 «Время» информацион программаси. 22.05 «Санъат усталари». СССР халқ артисти Б. Петкер. 23.15 «Дунё воқеалари». 23.30 «Спорт ҳақида қўшиқлар».

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

I.

18.15 Кўрсатувлар программаси. 18.20 «Довюрак бўлиш осонмя». Мультфильм. 18.30 В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигига. Мактаб ўқувчилари учун. «Ленин қадамжолари бўйлаб». 18.50 «Съезддан съездгача». «Чўл инсонга бўйсунмоқда» (рус.). 19.05 «Ишлаб чиқариш ва хўжалик ҳисоби». Тошкентдаги «Подъёмник» заводининг иш тажрибасидан. 19.30 «Ахборот» информацион программаси (рус.). 19.45 «Ёзувчи ва замон». Э. Воҳидов. 20.30 «Ахборот» информацион программаси. 20.50 Ҳ. Умарова ва Х. Жўраев куйлайди. 21.30 Москва. «Время» информацион программаси. 22.05 «Алмашлаб экиш —мўл ҳосил гарови». 22.20 Н. В. Гоголь. «Уйланиш». Ҳамза номли Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли. 00.20 Кўрсатувлар программаси.

20 МАРТ — ПАЙШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Время» информацион программаси. 9.40 Эрталабки гимнастика машғулотлари. 10.05 «Горнчилар, қаердасиз!». 10.35 «Антарктика қиссаси». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 1-серия. 12.00 «Нурли бўёқлар оҳанги». СССР Халқ рассоми М. Сарьян ижоди ҳақида телевизион фильм. «Экран». Кўрсатув тугагач (12.50)— Янгиликлар.

15.00 Янгиликлар. 15.20 «Инсон ерда». Кинопрограмма: «Сен экқан ниҳолнинг шохлари» (Ашхобод), «Гранулада— ҳосил программаси» («Леннаучфильм»), «Бу ерда ҳам ўрмон пайдо бўлади» (Волгоград), «Тоғдаги қўриқ» (Ереван), «Қишлоқ хўжалиги». Киножурнал. («Центрнаучфильм». 16.30 «Рус тили» Кўрсатувни СССР халқ артисти И. С. Козловский олиб боради. 17.00 «Миллионлар ленинча университети». «Социалистик экономикани бошқариш. Хўжалик ҳисоби бошқариш метод сифатида» «Запорожтрансформатор» ишлаб чиқариш бирлашмаси мисолида. Кўрсатувни СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, профессор П. Г. Бунич олиб боради. 17.30 «Расмларда қуёш акси бор». 17.45 «Э. Колмановский қўшиқлари». Фильм-концерт. «Экран». 18.10 Футбол бўйича кубок эгаларининг кубоги. «Нант» (Франция) —«Динамо» (Москва). Франциядан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида (18.55) — «Дунё воқеалари». Информацион кўрсатув. 19.55 «Тил бириктириш». Кемп-Давид шартномасининг реакцион моҳияти ҳақида. Ҳужжатли фильмлар. Марказий студияси, 1979 й. 20.25 «Антарктика қиссаси». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 2-серия. 21.30 «Время» информацион программаси. 22.05 Халқаро Олимпия «Спортлото»си. ГДРдан олиб кўрсатилади. 23.15 «Дунё воқеалари». 23.30 В. Панова. «Ижод саҳифалари».

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

I.

11.25 Кўрсатувлар программаси. 11.30 «Тубан сут эмизувчилар». Зоологиядан ўқув кўрсатуви (рус.). 12.00 Болалар учун. «Санъат ғунчалари» (такрорий). 12.30 «Тубан сут эмизувчилар». Зоологиядан ўқув кўрсатуви. 13.00 «Ўзбек шоирларининг янги таржималари». 13.25 В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигига бағишланган Ўзбекистон пионерларининг йўқламаси. 18.15 Кўрсатувлар программаси. 18.20 «Фильча Гошанинг дўстлари». Мультфильм. 18.30 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Касбим —фахрим». 19.00 «Турмуш ва маданият». 19.30 «Ахборот» информацион программаси (рус.). 19.45 Телевизион театр. Я. Зискин. «Бахтли скамейка». 20.30 «Ахборот» информацион программаси. 20.50 «Дил армуғони». Лирик концерт. 21.30 Москва. «Время» информацион программаси. 22.05 «Пиллачиларнинг долзарб вазифалари». 22.20 «Ғирром ўйин». Бадиий фильм. 23.50 Кўрсатувлар программаси.

II

20.00 Кўрсатувлар программаси. 20.05 Янгиликлар. 20.25 Биология. «Оқсил биосинтези». (рус.). 20.55 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Назарий механика. 21.50 «Нурафшон ўлка» маршрутлари». 22.25 «Орқага йўл йўқ». Кўп серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия (рус.).

4 бет ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ», («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент — ГСП, Ленин кўчаси, 41. ТЕЛЕФОНЛАР: секретариат — 33-57-02, бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат 32-53-83; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги— 32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ — 32-54-19; фан мактаб ва олий ўқув юртлари—32-53-10; адабиёт ва санъат —32-56-81; ахборот— 33-28-95, спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари — 32-58-85; хатлар — 33-29-70; эълонлар бўлими—33-81-42; нашриёт диспетчери 32-78-94; нашриёт телефон станциясининг навбатчилари— 33-90-50.

19 МАРТ, 1980 й. Р. 07134. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр Б—2092.